

MANN LOPER

MEISTER JA ÖPIPOISS

Tartu Ülikooli ajaloolasena lõpetanud Mann Loper (1985) on varem avaldanud vaid ühe lühivormi Hugo Treffneri gümnasiumi almanahhis Sulesepä 2003. aastal.

Kirjastuse Fantaasia ja Eesti Ulmeühingu korraldatud 3. ulmejutuvõistlusel tuli siinlinnuv jutustus «Meister ja õppipoiss» 1. kohale ja võitis võistluse, saades žüriilt 38 punkti.

«Kooli ajal sai rohkem kirjutatud, õnneks sahlisse. Pärast esimesi ülikoolihaastaid jäi see harrastus kuidagi soiku, ei leidunud kas aega või tahmist. Alles paari aasta eest tärkas kirjutamissoov uuesti, algeisest keele- ja mõtcharjutustist kasvas välja kava kirjutada justnimelt fantaastikat.» meenutas Loper.

«Ulmes on mind kahtlemata kõige rohkem mõjutanud n-ö. esimesed autorid – need, kes üldse ulmehuvi tekitasid. Üheks faoliseks on möödajäänud Ursula K. Le Guin, kelle Meremaa-jutud üldse esimest korda omi maailma välja mõlmena innustasid. Tolkieni pean ka paratamatult ära mainima: oli periood, kui orienteerusin Keskmää mütoloogias päris vabalt. Klassikutele nagu Asimov, Clarke jt oli ka kindlasti oma roll, põhiliselt vist ulmealase baashariduse juures. Hihisemarest muljevaldajatest tahaks ära nimetada Philip K. Dicki ja Neil Gaimani ja neid olen lugenud ka selle pilguga, et kuidas ise paremini kirjutama õppida.» loeates juttuvõistluse võitja Tähējaja palvel talle eri aegadel lemmikute, mõjutajate või eeskujudena olulisi kirjanikke.

Tee singles kui pea ja sabata lõpmatu madu, loogeldes üle avarate lagendike, siis madalate võsastunud küngaste vahel ja lõpuks metsase elumäestiku jahedas varjus. Nagu teedel kombeks, läbis seegi Keisririigi elusoon paljusid külasid ja linnu, nii suuremaid kui väiksemaid, olulisemaid ja päris tähtsusetuid. Verena keisririigi soontes liikusid mõõda teid rändurid: kaupmehed, poitsepad, rändmuusikud ja -laulikud, teatrirupid, veiderdajad, kullerid, sõjamehed, parema või halvema kuulsusega seeklejad... Mõni võis arvata, et riiki hoiavad koos Haigrukeisri seadused ja loheratsurite ähvardavad varjud, ent tegelikult regid sellest külade ja linnade eraldatud maailmast riigi ikkagi teed.

Oromini provintsi põhjaoseras, päris Kiiuru ja lausknaade vahel jääva elumäestiku jalaml, oli tee üsna kitsaks kahmenud, ent vonkles metsastel küngastel sellegi poolkest väsimatult üles ja alla. Sügisel pärastlõunatunnil ei olnud teetolmu tallama kedagi peale ühe üksiku mehe, kes sihvakat rännukeppi käes vibutades nõikel sammul lääne poole astus. Mees ümises heatujuliselt viisijuppi, keerutas laulu rütmis paremas käes rännukeppi ja toetas vasakuga seljas oleva koorma rihmu. Kandam tõtkas silma, sest oli üsna suuremõõtmeline ja kandiline ning väga hoolikalt õiriidesse mässitud. Teeliste välimäätaja ütles, et kapis pidi olema mõni muusikainstrument ja seda usavalt kandev mees seega rändmuusik, elupõhine hulkur, kes teenis elatist ühest asulast teise trampides ja teemajades tualuse, toidu ja ehk ka paari vaskmündi eest pilli mängides. Kasti külgedel ja all rippus veel väiksemaid ja argisema olemusega kompe, mis ikka rändurile vajalikud – ridennusak, moonakoit ja veelähker. Kõik asjad, ka ränduri rõivad, olid lihtsad, aga korralikust tugevast materjalist ning sama näis kehthivar ka mehe enda kohta. Pillimees oli kõndinud juba varasest hommikutunnist saati ja peatunud üksnes kerge eine võtmiseks ühe kenalt vuliseva ojakese ääres, kuid tema samm näis pikale päevateele vaatamata kerge ja reipana. Sattunuks keegi rõõmsameelsele rändurile vastu tulema, tabanuks teda paras üllatus, sest üle mehe nooremapoolse näo jooksis tühje silmakoopeid kattev kiiss must side. Mees oli nii pime kui üks pime olla saab, kuid ei paistnud kaheatusväärist tõsisjasi suuremat numbrit tegevat. Samm oli tal ühviisi sujuv ja nõke ning ta tundus täpselt teadvat, kuhu teel on. Ehkki mehe nägu oli veel nooruslikult sile ja selg sirge, olid ta liheldased juuksed üleni hallid nagu teras. Nii ei olnudki võimalik vedra teelise vanuseselgelt sorti saada.

Pärastlõunane päike peitis end hallika pilveräbala raha ja puude varjud teetolmul kaotasid selged piirjooned. Mees sammus kõigutamatult edasi, ikka endamisi ümisesdes, ehkki nägija oleks tema asemel nüüd seisima jäänud ja ilmselt põgenema pööranud. Espool, nii paarisaia sammu kaugusel, seisis keset teed hülgaslik hall hunt, pea langetatud ja turjakarvad turris. Elukas liigutas kikkis kõrvu ja jälgis lähenevat meest kuldsete silmade ainuise pilguga. Umbkaudu hundi ja mehe vahel vedeldes põiki üle tee jäme kuivanud oks. Hunt jälgis meest, vaatas oksa ja paljastas õelaks irveks valged kihvad. Mees kõndis ikka häirimatult edasi, jõudis oksani ja – hüppas sellest sammu aeglustamata mänglevalt üle.

«Vaevalt küll, Thal!» hoikas ta heatujulisel ning hunt tõmbas kõrvas pettunult peatliigi.

«Minu ninapidi vedamiseks pead parema plaani välja mõtlema,» jätkas pime mees ja ähvardas hunti sömmevibutusega. «Pead oma mõtteid varjama – mul oli lõunast saati selge, et sul on midagi nurjart kavas. Oi, sa oled enda arust kaval, aga su mõtted paistsid läbi nagu rasvane paber!»

«Yuruki, oled sa kindel, et ei piilunud?» kajas hundi hääl mehe teadvuses. Tha toonist aindus pettunust ja solvumistki, kuid kaastunnet see Yurukis ei äratanud. Piilumisüüdisus ärritas meest märksa enam, kui hundi hale kaise teda pikali lennutada.

Yuruki paljastas hambad omakorda väga hundilikuks irveks ja urises: «Muidugi ei piilunud, sa arutu kuusikas!»

Järgmisel hetkel tabas mehe vasaku jala varvas kivi ning ta oleks äärepealt näöli teetolmu kukkunud. Üksnes naeruväärne kätega vehkimine ja rännukepilt toe osimine atisid Yurukil tasakaalu tagasi saada, varvas aga tulks protestiks ebaõiglase kohtlemise

vastu. Tõsi, varbast rohkem tegi haiget eneseuhkus.

«Ah, et nagu rasvane paber? Yuruki, sul oli kõik päris selge, jah?» kaikus Yuruki peas
Tha armutu naer.

«Sa igavene sinder!» soimas Yuruki nüüd üsna vihasele. «Ma topin su kotti ja saadan
Kuusaarele! Lohu õhtuooteks oled sa paras, sa tänamatu...» Niisama äkitselt, kui ta oli
vihastanud, puhkes Yuruki nüüd naerma. Ta naeris südamest ja kaua ning naeru kõia
veeres lõbusalt üle puude varjudest triibulise tee.

«Oh, see oli ikka päris hea,» ütles mees lõpuks, kui oli hetke hinge tõmmanud.

«Minu armast ka,» torkas Tha lusihtkult. «Suur Yuruki ja väike kivi. Su elu oleks liht-
sam, kui saagedamini mu silmi laenaksid.»

«Ole nüüd,» rehmäs Yuruki kannamartult käega. «Teed ju, et pean omal käel sama
hästi või pareminigi hakkama saama – tuleb ju ometi legendi vääriline olla!»

«Egüüts,» salvas Tha, aga ei mõelnud seda tõsiselt.

«Oelusekott,» pareeris Yuruki automaatselt, sest vahel ei olnud tal päevade kaupa pa-
remat teha, kui hundiga jageleda.

«Aga vaatame nüüd,» ütles mees tõsisemal ning laenas Tha meeli, et ümbrust pare-
mini uurida.

Aastate jooksul oli võimatuna tunduv oskus Yurukile nii omaseks saanud, mehe enda
teadvus hingevema omaga sedavõrd kokku kasvanud, et ta võis hundi silme läbi vaat-
data ka siis, kui teine miilide kaugusel viibis. Kauge Lohemäe tules olid Yuruki ja Tha
hinged lõplikult kokku sepiratud ja ehkki sellesama tule õel vaim temalt silmad töövõi-
s andis tugev hingeseid mehele võimalise maalma hundi meele kaudu tajuda. Nüüdki
rullus Yuruki pimedate silmakoobaste taga lahti ümbruskonna kujutus kui veider skeem,
mis kirjeldas kõike hundi perspektiivist. Pisikesed veidrused ei häirinud Yuruki karva-
võrdki. Ta oli nendega harjunud ega pannud enam täheleegi, et looduse värvid erinesid
sellest, kuidas inimene neid näinud oleks: et tuules hõljus palju rohkem lõhnu, kui ta
enda nina üles korjata suutis, ja et vereva joonena oli üle liivase tee tõmmatud suure
jänese kutsuv jäljerada.

«Kui jänest tahad, mine ruttu,» ütles Yuruki Thale ja asutas end jälle teele. «Veel
enne päikeseloojangut jõuame külla ning mul tuleb õhtusöögi nimel pisut tööd teha.»

Paari tunni pärast jõudiski Yuruki väikese küla piirile. Ta mõeldus inimeste valdusi
tähistavaist kivikujudest ning muutis poolelt sammult oma väljanägemist. Õlad langes
ja pea maas, muutus ta väikesi lohisevaid samme astudes tõeliseks pimedaks muusikuts.
Tha tuli ustava teegjuhina mehe kõrvale ega liigutanud kõrvagi, kui Yuruki kobava käe
tema tursele turjale asetatas. Niimoodi kohmakalt liikudes jõudis kummaline paar mõne
aja möödudes küla ainsa teemaja ette.

Yuruki ei vajanud Tha silmi, et õiget maja ära tunda. Teemaja ukse kohale kinnitatud
sildi kerge kriiksumine vastu õhtrit tõusnud tuules, seest vastu uhkavad söögi ja joogi
meelitavad lõhnad ning kauge kõuena rulluv tasane jutukõnin kuulused ühe teemaja
juurde nagu suits Sarvemäe tippu. Yuruki meeleheaks ei kostnud majast pillimängu, nii
paotas mees julgelt ust ja astus lohiseval sammul üle läve, käsi ikka Tha turjal.

«Rahuliku õhtrit,» pöördus ta ükselt ruumisviibijate poole. «Kas võiksin kõneleda
selle kena maja peremehega?»

«Ole tervitatud, kilahne,» kõlas sügav bassihäääl, mis pidi ilmselt peremehele kuulu-
ma. «Millega saan...» Mehe haäl katkes ootamatult ja prahvatas siis kõuekärgatusena:

«Oh sa sabbata sisaliku silmamuna, mis see siis veel on?!»

Ilmselt oli mees märganud Thad, kes vagura peni kombel Yuruki kannu juures maha
istus.

«Andestust, hea peremees,» lausis Yuruki kiristades. «Andestust, kui teid eksitasini!
See loom on mu teegjuh ja ustav kaaslane, sest olen kõigest pime muusik, kes teel ränna-
tes elatist teenima peab. Ei tahtnud teid kuidagi kohutada...»

«Tõepoolest!» torises peremees, kuid nüüd juba märka vahsemal häälel. «Sa elajät
õue ei tahtnud jätta? Ehmatad siin inimestel söögisu äral?»

«Andestust, veelkord,» vabandas Yuruki sügvalt kummardudes. «Loom on üsna kah-
jutu, ent õue jätta ei soovinud ma teda just samal põhjusel – suure koera nägemine võib
ka mõõdujalte ehmatuses olla. Kui ma ise olen sees ja tema väljas, siis kes vajadusel
olukorda selgitaks? Andestust, hea peremees, kuid ma ei taha oma teegjuhust ilma jääda,
sest kuidas saaksin siis külast külla käia ja headele inimestele meelalahutuseks pillimän-
gu pakkuda...»

«Hea küll, hea küll...» ühmas majaperemees, aga juba palju lahkemalt. «Õieti on mul
pillimehe külastuse üle hea meel, sest ilusa muusikaga ei ole ammu keegi meie külakeses
rahva kõrvu rõõmistanud.»

«Sis näita ette nurgake, kus võiksin viiuli lahki pakkida, ja üks riisikast, millel isruda.
Pisut vett enne, kui mängima hakkan, ja rasuks ehk õhtusöök ja peavarri?»

«Kui mängid hästi, koostame sind kui keisrit!» lubas peremees suureltselt ja juhatas
muusiku söögisaali nurka väikesele järle istuma.

Teemaja kilahised abhetasid küll Thad nähes, kuid kõik olid ukse juures toimunud
vestlust kuulnud ning keegi otse kartma ei lõõnud. Yuruki istus, pühkis näo ja käed ühe
tüdruku pakutud aurtatud rätikuse puhraks, pakkis hobusepealise viiuli hellalt lahti
ja surus pilli kindlalt põlvede vahele. Paari sujuva liigutusega seadis rändmuusik keeled
häälede, haaras pika poogna ning alustas mängu.

Mohnalisid sõrmed libisesid viiuli keelkel kindlalt ja täpsel, kord hellalt ja siis jälle
tugevalt ning viiul laulis kaunimalt kui Hõbemao vood Vihnamägede jalami. Esmalt
mängis Yuruki paar kiiret ja lustakat pala, et rahvas egutatuda ja kuulajate kõrvu üles
äratada. Sis, tundes endal teemaja kilahise ainitist tähelepanu, asus pillimees pika itü-
rtilise ballaadi juurde. Hobusepealine viiul laulis ja kaebles, äratas loortusi ja samas ka
leina – nagu ballaad juttustas – ning kuulajaid haaras härdameelne vaikus.

Tänuunudega õpetaja Haoret meenuatades lasi Yuruki osavali sõrmedel lennata, tegi
poogna vääkkaaril liigutusi ja lubas kuulajail argumured muusika lumma unustada.
Aastatega oli temast saanud väge hea, lausa meiserlik viinlajaja ning miski ei vihjanud,
et selle mehe esimesed katseted pilli käes hoida päädtsid reisikaaslaste valjuhäälese pro-
testi ja erksa kuulmisega Tha metsaputkamisega. Ennemini võis tunduda, et Yuruki on
sündinud, viinil käes.

Hulk aega hiljem, kui ta ballaadi nukra lõppakordini jõudis, plahvatas teemaja saalis
kiiduhüüete torm, mis kuidagi raugeda ei tahtnud. Tüdruk tõi Yurukile veinikannu ja
paar riisikaku, kinnitades, et õige pea saab ka korralikku õhtusööki. Semiks aga palus
neiu pererahva nimel muusikult mängu jätkata. Yuruki nõustus heal meel ja lasi viiulil
lõbusanaid ja kergemaid viisikesi laulda.

Pillimängu ajal laenas Yuruki hetkeks Tha silmi ja uuris teemaja kilahisi terasemalt.
Kõrvad ja nina olid talle juba ühe-teist rääkinud, ent hairjumuselt ja ettevaatlikkusest
– mis võisid antud juhul isegi üks ja sama asi olla, ning samuti õpetaja Haorelt pärandu-

seks saadud – tahis Yuruki ümbrust ka silmitseda.

Rahvas oli selline, nagu ikka ühes väikeses külas kohara võis – kohalikud külamehed: sepp, parkal ja viis peremeest, kolm noorperemeest ning seitse sulast, üks rändkaupmees oma neljalihkmelise saatjaskonnaga ja üks veidi kummalisem paar, kelles Yuruki tundis ära kohaliku teadmamehe ning tema õpipoisi. Teadmamees oli pisut veidra välimusega, nagu amet nõudis, poiss aga üsna nooruke, mitte rohkem kui kolmeist, ent väga aruka ja sügava silmavateaga. Milliegi päras mõjus poisil ainultine vaade rahutuks tegevalt, mistõttu Yuruki mõttes edasi liikus. Teemaja peremees seisis pisut eemal, nõjatuna kööki viiva ukse piidale ja kuulatas mõhlikul ilmel pillimängu. Avatud köögiküse taga võis aimata toimetataskeldamist, seal valmistati roogasid ja valati välja jook. Aeg-ajalt piilusid tüdruk, kokk või emand või koik nad korraga peremehe laia selja tagant saali ja kuulatasid samuti.

Saalis olid ainsateks märgatavateks hehtideks Yuruki pillikeelte kola ja nurgast kostev vaikne lauluoru. Juttu ei ajanud keegi, koik kuulasisid, jõid teed või veini, mõned maitsasid kuivatatud puuviljade ja pähklitega. Koik oli justkui rahulik, ent miski Yuruki teadvuse soppiides andis häiret. Ta pööras sisemise pilgu taas majaperemehele, tema tõisele mõhlikule ilmele. Näüd, terasemalt uurides, ei meeldinud mehe ainultine puurivaade Yurukile sügugi. Süda aimas halba ning järgnev kinnitas, et õigusega. Lustlik viisijupp sai otsa ja Yuruki asetas viinli kastile, et võtta mõni värskenavad veinisõm.

«Imepärane muusikal!» hõikas tunnusavalt küla sepp.

«Tõeline rändmuusikute värsst!» kiitis üks taluperemeestest.

«Elksite, head sõbrad!» veeres üle saali majaperemehe sügav bass. «Siin ei ole meil sügugi tegemist rändmuusikuga!»

Teemajas võttis maad jahmunud vaikus. Yuruki pani veinikannu aeglaselt lauale ning sirutas jalga märkamatu ettepoole, nii, et saapamina seinale najale pandud rännukeppi puudutas. Väliselt ühtegi märki andmata tõmbus Yuruki pingule nagu üks hobusepealise viinli keeltest. Juhul, kui ees ootasid pahandused, oli ta nendeks valmis.

«Ei, ta ei ole lihtsalt rändmuusik,» jätkas peremehe kõmiser bass, mis vaigistas hetkega kerkinud protestisõsina. «Ta petab meid.»

«Kuidas nii?» hõikas üks sulastest. Rändkaupmees tõmbus aga lauast eemale ja soisitas midagi ühe kaaslase – ilmselt palgasõdurite pealiku – kõrva.

«Nii jah!» kõmistas bassihääl. «Meid on petatud, sest täna ei isru meie keskel mitte rändmuusik, vaid kangelan!»

Yuruki, kes oli sõna «petatud» juures välkkiirelt püsti karanud ja rännukepi kätre haaranud, pani selle valju kolksatusega seinale najale tagasi ja istus raskelt ohates uuesti pingile. Ta oli vihane ja mitre ainult teemaja peremehe, vaid ka Ttha peale, kelle parastav hääl tema teadvuses kaikus.

«Säh sulle, eputisi!»

«Oleksin parema meelelega rändmuusik, kui sobib,» pressis Yuruki nägu peremehe poole pöörates läbi hammaste. «Tõesti eelistaksin olla rändmuusik.»

«Lohesarvede ja -sabadade nimel, pean keelduma,» naeris peremees. «Minu maja au ei või lubada, et sinse katuse all kangelast väiritult koheldaks.»

«Mulle väga sobis, kuidas te rändmuusikut kohtesite,» urises Yuruki ja pani otsustava liigutusega viinli kasti. «Aga kuidas soovite.»

Teemajas oli puhkenud ärev jutustum ja kuulda võis, et mitre koik ei taibanud, milles siis õieti asi. Nii mõnigi väljendas kahetsust, et pillimäng sedasi katki jäi, kuid pere-

mees kõmistas ainult bassihäälset naerda ja hõikas siis üle saali:

«Kas te tõesti ei saa veel aru, kellega meil on au?»

«Mina tean,» poetas keset tekkunud vaikusehetke rändkaupmees. «Mehe pehme ja laulev häälitus teebis Shinwaini päritolu. Koik selles viljakas kaguprovintsis oli pehme ja kaunis, ni ka inimeste häälde.»

«Meie keskel on Yuruki Türamnitajaja. Ma alguses ei pannud tähele, ei vaadanud nii, aga see hobusepealine viinli ja suur hundi moodi elukas... siis veel hallid juuksed ja must side üle näo – koik klappib! Kuuldused isand Yuruki pillimängu meisterlikkusest vastavad tõele, kuulduisi tema mõgakuunsti ülevuse kohta ei tihkaks ma kahtluse alla seada...»

Kahe südamelöögi jagu valhises ruumis jahmunud vaikus, mille võrra tundus seajälrel vallandunud kisa ja kära veelgi valjemana. Hütüted «Pime Yuruki!» ja «Türamnitajaja!» ja «Haigrunjäve Hunnmees!» kajasid igast nurgast vastu. Suunmata rohkem välja kannatada, tõstis Yuruki mõlemad käed ja hütüdis:

«Mu nimi on Yuruki. Lihtsalt Yuruki ja ei midagi rohkemat. Lähen sedamaid minema, kui keegi mind veel Türamnitajajaks või muuks taoliseks nimetab!»

Ahvartus mõjus, ehkki üks sulane pütüdis veel protesteerida, et just nii kõikides lugudes Yuruki kutsutiigi. Just nii, sest ta ise oli kuulnud!

«Koik lood valetavad,» märkis Yuruki hapult ja võttis isret laua ääres, kuhu tüdruk peremehe märguandel helde õhtuine oli kahtnud.

Jäänud rändmuusiku rollist kui kaitsvasat keebis ilma, asus paljastatud Yuruki, kelle tõepärane hüüdnimi võinuks olla Türamnikukutaja, hülis õhtuineet võmma. Ta sõi, pütüdes õhtrast tähelepanust mitre välja teha, ja teegi seda kätremaksumks üsna aeglaselt, iga suutäit nagu kord ja kohus pikalt nautides. Tõele au andes oligi söök päris hea, kui mitte öelda, et oivaline. Teemajast mõnd totrat lugu jutustamata või vähemalt hulgalge küsimustele vastamata pääsu niikuinii ei olnud, seega võisid uudishimulikud tobrukesed seni oodata, kuni viimaneegi raasuke kaussidest kadunud. Niipalju olid nad talle võlgu küll.

Viimaks kallus Yuruki endale hõrgult lõhnavat teed, sügas silmasideme sõlme alt sügelema kippuvat kukat ja rüüpas valkise tähendusrikkusega ühe kuuma lonksu. Tee oli tõesti suurepärane, majaperemees kostitas teda nii hästi kui sai ja Yuruki meel leebus veidi.

«Nisüis,» ütles ta, kui aurava toobi taas lauale toetas. «Te nagu ootaksite midagi?»

«Isand, sa ju tapsid türam Jo'ithao! Miks siis sind kangelasio järgi nimetada ei või?» päris üks kirema keele, ent aeglasema talbuga sulane, teenides lauanaabrilt valusa võmmu kuklasse.

«Kes ütles, et tapsin?» nõudis Yuruki teravalt. «Sedapalju, kui mina tean, on Jo'ithaoks nimetatud mees praegugi elus, ehk mitre küll mõistuse juures. Parimal juhul võib öelda, et juhtusin olema Lõunapealinna õöl, mil Jo'ithao hulluks läks ja Haigrunkaiser võimuu enda kätte võttis, olgu Igavik selle eest tänatud ja tasugu keiser Sidoenole heldelt.»

Yuruki teegi pausi ja võttis lonksu teed, ent pöördus siis näoga otse kõnelenud sulase poole, justkui võiks poissi mustale sidemele ja silmakoobast tühjusele vaatamata näha.

«Kas üks lahingus osalenud sõdur võib kogu võidua au enesele krahmarat?» kõmistas ta ähvardaval toonil. «Vaevalt küll, see oleks võis ja vale. Seega, veelkord selgituseks: türam Jo'ithao ei ole sumnud, keegi ei ole teda tapnud. Isäitamis mitre mina. Võitlajad ois sel õöl teisigi, kes meie praeguse Haigrunkesiri pütüdlusi toetasid. Isand Sidoeno ise astus türami vastu ja Shisame, meie keisrinna, ohjatas lohed. Mina valvasin enamuse ajast ust, et paleevahid minust paremaid ei ekstitaks. Muu oleks juba juhtunud ihaldus ja vale.»

Kaaslasel veel ühe kolaka saanud sulane pomises midagi vabanduseks, kuid Yuruki ei lasknud mõtel, et on suutnud noore mehe eksiarvamuste küüsisst päästa, end meelitada. Nagu elu näitas, olid kuulujuhtud elujõulisemad mis tahes umbruhust ning nende välja juurimiseks ei leidunud pea ainsaki võimalust. Vale, mida ta külarahvale just rääkinud oli, jäi paraku lennukuselt teistele luiselugudele nii võrd palju alla, et sel ei olnud vähimarki elulootust.

«Isand, te pääsitate Oromini valitseja vandetseltslaste vangistusest!» kuulutas parkal tõsiselt ja lissas: «See ei ole vale ega liialdus, sest olin ise Gishis, kus kõik juhtus. Üksnes selle teo eest hoitakse teid Oromini maadel igavesti au sees!» Mees tõstis raske veinikannu ja jõi Yuruki terviseks. Kõik ruumisviibijad järgisid tema eeskujul.

«Umber nii võis ja olla,» pidi Yuruki tunnistama. «Tõe huvides tuleb aga mainida, et isand valitseja Gishi kindlusesse sulgenud vandetseltslasted olid üsna saamatu kampa. Jalutasin selges päevaväges kantsi sisse ja mul õnneustus tõesti isand välja päästa, kuid ma ei teinud seda üksipäini. Valitseja poeg ja keiserlik sõnumitooja Rinshi väärivad teie imetlust minust hulga rohkem.»

«Joogem siis ka nende terviseks!» hoikas parkal ja veinikannud tõusid taas.

«Aga Maosilma varandus,» hüüdis Shinwaini kaupmees, kui kannud taas laudadele maandusid. «Leidsite järve juurde koopasse peidetud higelvaranduse ja andsite kõik, viimse kui pennini, sellele vabaperemehele, kelle maadel koobas asus!»

«Tema maa, tema varandus,» ühmas Yuruki. «Mehe esisad olid seal paigas elanud juba vähemalt Mukaishi Yukobura aegadest saati, ehk kauemgi. Kui te selle auväärt vabaperemehe sugupuud uuriksite, leiaksite usutavasti märksa enam põnevat kui minu tähistre sekklemiste meenuamisest.»

«Ollis mees ei pea oma nimega kiitlema,» märkis majaperemees muheledes. «Õliga mehe teod kõnelevad tema eest.»

«Las nad siis kõnelevad,» rehnas Yuruki tüdinult käega, loperas tee ja tõusis lauast.

«Vabandage mind mõneks hetkeks,» sõnas ta ukse poole suundudes.

«Aga kas sa oled siis keisrina armuke?» päris toosama kaks võmmu saanud sulane, kes ometi ei olnud juhtunud õppust võtnud.

Üheainsa karme hüppega oli Yuruki lõuapoolikust sulase laua juures, kummardas ähvardavalt üle selle, haaras väkikire liigutusega poisi nina parema käe põidla ja nimetissõrme vahele ning väänas seda pisut. Eetveeatamatu suupruukija ahmis kokkunnult õhku ega proovinnudki Yuruki raudsest haardest pääseda.

«Poiss, sul on suur nina, aga kehv haismismee!,» sisistas Yuruki lähemale kummardudes tasasel ohhtlikul häälel, ent ometi pisavalt väljasti, et kõik tema sõnu kuulda võisid.

«Ehk peaksin sul mina üldse peast ära keetrama, sest nühid haistavaes valedes ja räägid halba neist, kes meist kõigist kõrgemal seisavad. Ma ei ole just väga verejannuline mees, aga usu mind, poiss, kui ütlen: amuski solvang keisri või keisrina aadressil ja ma kütan su naha nii kuumaks, et sa nädalapäevad sinna sisse mugavalt ära ei mahu. Keiser ja keisrina on toonud sõdadest räsitud maale korra ja rahu, ja sina, tänamatu kitsesigiti, julged nende arvel nalja visata?!»

«Igas kortalikus solvangus leidub alati paras ammus tõi,» tangutas Tha. «Kui sa Shisame nainimisel iga kord ninnoodi põlenadi lähed, saavad ju need annuli hoogu juurde.»

Yuruki needis sisimas huniti, aga ei vastanud. Ta tundis, kuidas poisi palged hirmust jahedaks tõmbusid ning ta higistama hakkas. Ehmunud mehehakaits neelatas paar-kolm korda ja poetas siis karkendlikul ninahäälel:

«Andestage, isand! Rääkisin mõtlematult ja muidugi ei arva ma valitsejapariist midagi halba, ega ka teist ja muidugi olen ma neile tännulik ja...»

Yuruki ei viitsimud edasi kuulata, ta lasi poisi nina lahvi, pööras ringi ja suundus hoo-vile väljajätku otsima. Kui ta veddi aja pärast tagasi jõudis, oli lõuapoolik temajast lah-kunud. Teised, viisakamad kunded jäid paigale veel mõneks ajaks ja pinnisid Yurukit küll tüütuvõitu, kuid igati apaklike ja sündsate küsimustega. Jõudemonstratsioon oli omajagu mõju avaldanud. Rändur tähtis meeste uudishimu nii palju kui võis ja soovis ning ohkas sisemiselt, kui Tha hääl osatas:

«Kui nii edasi lased, oled varsti Adorini Heishasi kuulsam. Kuuldused ninanäännimise kohta, pane aga tähele, jõuavad veel enne sind järgmisesse kütla.»

«Ma näilin su ära ja saadan su kasukast tehtud muhvi Shisamiele nimepäeva kingituseks,» käratas Yuruki mõttes ja tõusis, et üles magama minna – kangelased pidid nimeht ööbima numbriraos, mitte talli peal nagu rändmuusikud. Mees sirutas just käe viiulikas-ti poole, kui miski Tha olekus teda peatas.

Teemajas oli rahvast vähemaks jäänud: veel olid kohal kaupmees, sepp ja kaks lähemal asuvate talude peremeest, kuid nemadki asutasid end minekule. Külla teadmamees ja tema õpipoiss istusid aga endist viisi laua taga ja puurisid ainiiste pilkudega Yuruki selga. Kogu Tha tähelepanu oli koondunud noortekesele õpipoisile, sest tema juures oli midagi... veidrat.

«Küllap nad tahavad sinuga omaette rääkida,» arvas Tha. «See poiss on Väeline.»

Yuruki hingas sügavalt sisse ja pani kandami uuesti tasakesi maha. Teise käega võitis ta seina najalt tännukepi ja toetus toikale, peas helisemas täiuslik rühjus.

«Nad linselt tahavad nõu küsida. Poiss ei paisita just hullumeelsena,» kolas rühjuses Tha hääl.

«Ilmapuu nimel,» ohkas Yuruki. «Kas kõik Igarviku teed narrivad minid?»

«Arvatavasti,» pakkus Tha abivalmiilt. «Räägi meiladega!»

Mõnda aega hiljem istusid nad neljakesi – kui kõige jahedamas nurgas lõsuvatart Thad ka lugeda – tilerval numbriraos. Yuruki luristas teed juua ning valkis tusaaselt, tead-mamees ja õpipoiss aga lihtsalt istusid tasa ja viisakalt, mis tegi nende kohalolu veelgi painavamaks.

Eelnenud pooltunni jooksul oli Yuruki saanud kinnitust, et Tha ei eksinud poissi har-ruldase võime kandjaks pidades. Ühtlasi oli selge, et poiss on oma ebatavalisusest täiesti teadlik. Samuti oli mees kõigutamatult veendunud, et Igarvik irvitab ta üle. Oma kahe-kümne kuue eluasta jooksul oli Yuruki liiga mitmel korral Väe ning Väest tuleneva-te ohutudega kokku puutunud. Kokkupuõgetele vaatamata õnneustus tal ikka veel üsna elusana Ilmapuu juurtepealset maapinda tallata, mis iseenest ei olnud sugugi tühi-ne saavutus. Päris kindlasti ei tahnud Yuruki Väega enam kunagi vähimarki tegemist teha ja päris kindlasti ei tulnud tal see eriti hästi välja.

«Poiss kardab,» kahestas kuivatatud ploomi moodi krimpusus näoga teadmamees vii-maks varikse. «Ja mina ei oska teda aidata.»

«Mina ka ei oska,» näivas Yuruki teravalt, ehkki kahenses öeldud kohe. See, mis noo-rukese õpipoisiga toimus, ei olnud poisi süü. See, et tema enda tee poisi omaga kokku juhtus, ei olnud ka kellegi süü. Saatus või Igarviku tahe oli ajalojõud nii põimunud ja nüüd tuli olukorraga lihtsalt toime rulla.

«Ma ei tahnud olla nii jänsk,» lausus Yuruki leebemalt, «aga ma tõesti ei oska. Ma ei tunne Väge, ei näe seda ega suuda seda kasutada. Teisisõnu – ma ei ole Väeline. Olen

pime muusik ja mőogamees, minu jõud on mu kättes, mitte salajaistes teadmistes. Palusid mul poissi õpetada, ent mul puuduvad teadmised.»

«Kuid kellel on need teadmised?» uuris vanamees kavalalt. «Minulgi ei ole annet, millest räägid, ent ometi tundsin selle poisis kohe ära. Temas on suurst, on jõudu... Oh, ta on nii teranel! Õpetasin talle kõik, mida tean ja oskan, kuid sellest on vähe. Küllalt minusugusele külalrargale, aga talle – talle mitte. Kogu elu olen mõõda veeretanud siin roomererede Oromini põhjaiservas, kuhu suubuvad lauskmaad, kus võrsuvad põhjalained, kerkivad Küür ja Seljamäed. Vaid korra ja kaugel olen näinud Sarvemäe varju, selle murdunud tipu varjutavat suitsuloori – ja see on kõik. Olen lihtne mees, kes on elanud lihtsat elu. Teie aga... Kui pooldeki juttu vastavatele tõele, siis olete läbi käinud kõik kaheksa provintsi, külastanud mõlemat pealinna, seilanud Tornide merel isegi nii kaugete kui Lohesaared, ratsutanud lohedega ja heidelnud lideetega maailma Taskakalu pärast. Mis olulisemgi veel – olete rännanud koos Jo'ithaoga, kes ometi oli Väeline...»

Yuruki tõstis käe ja katkestas vana mehe jutu. «Kõik, millest mees kõneles, vastas laias laastus tõele. Hääh, ta oli teinud ja näinud rohkemgi, viimast rangel võttes küll oluliselt vähem kui esimest, kuid antud küsimuses ei saanud tema kogetust ja läbi elatust eriliselt abi olla.»

«Tõsi, rändasin kord koos Lohkeisri, Jo'ithaoga, kes oli samuti Väeline,» noogutas Yuruki. «Nagu on tõsi ka see, et Jo'ithao läks hulluks saadud teadmiste, mitte nende puudumise pärast. Nii, nagu mina sellest aru sain, kaotas ta mõistuse mitte Väe, vaid sellelaaste teadmiste tõhutu taaga tõttu. Inimese mõistus ei ole valmis taolisi asju endas kandma. Viimati, kui ma teda nägin, oli Jo'ithaost alles vaid tühi kest. Ta ei rääkinud, ei istunud, vaid lihtsalt lammas seal ning poetajad pidid teda lusikast söötma ja jootma, teda kasima nagu vaitsündinut. Needsamad teadmised poleksid Jo'ithao hinge tühjaks ja kogu Väe tema ihust välja. Alles jäi ilastav ja tühjal pilgul ekuhugi vahitiv vare.»

Vanamees krimputas suud, talle ei meeldinud kuulnud jutt. Poiss, kelle nime Yuruki veel ei teadnudki, istus aga ühtrviisi vaikselt, suure silmad täis küsimusi ja nimetut hirmu. Yurukil oli temast kahju, kuid aidata ta ikkagi ei osanud. Pareim, kui poiss aimab, mis ohud teda varitsevad. Jo'ithao allakäigus oli ju süüdi ka liigne enesekus.

«Ma ei tea neid vastuseid, mida ta otsib,» ütles Yuruki vanamehe poole pöördudes.

«Aga tema teab,» sosistas poiss nii vaikselt, et seda peaaegu ei ohudki kuulda.

«Nätku. Tema teab...» sosistas ta ja nõksatas peaga nurgas mngamist teeskleva Tha poole. «Ta ei ole hunt. Ega koer. Temas on väga palju valgust. Ta on vaim.»

Teadmamees puhkes võidukalt naerma ja laksas peopesaga vastu polve.

«Kas ma ei öelnud? Poiss on terane, ta on tark ja tema pilgu eest neid asju petta ei sa! Mina ei näinud, aga tema, tema nägi!»

Yuruki puhises ärritunult ja pöördus esimest korda otse poisi poole. «Tha on hunt, sest ta kannab hundi nahka, tema loomus on hundi loomusesse kätkenud. Tha ei ole vaba minema ja tulema nagu teised... vaimud. Hundi kuju seob teda, piirab teda ja jahlpidamisest teab ta kordades rohkem kui Väest.»

«Ara laima,» lõikas Yuruki pähe Tha hääl. «Nii kasutu ma ka ei ole!»

«Hunt räägib teiegal,» prahvatas poiss elevil häälil ja tema tumedais silmis süttis tuli nagu lootuse leek talvise pööripäeva lõkkes. «Ma nägin seda, nägin! Vägev!»

«Tasem, Kishine!» manitses vana. «Ara isandat nüüd pahandal!»

Yuruki ei ohnud pahane, ta istus tummaks lööduna, sest tema mõistus kiilus kokku. Kishine, nagu Yuruki väga hästi teadis, rähendas vana keeles rebast, keeles, mida puu-

giti siinmal enne Adorini rahva tulekut. Rebaseks oli aga hüütnud tiht teist meest, seda, kellele sai osaks Jo'ithaona ajalukku minna. Milliggi pärast sai just see kokkulangevus või saatuse sormeõmbutus Yuruki silmis otsustavaks.

«Vend, sa kütlisid on mures,» äratas Tha hääl mehe viimaks meenutuste tardumusest. Hundi silmade läbi nägi Yuruki, et vanamees ja poiss jõlitavad teda tööpoolest, silmis hirmusegune helk.

«Isand?» uuris vana mees ettevaatlikult.

«Pole ma kellelgi isand,» pomises Yuruki ja tundis end korraga ääretult väsinuna ja palju vanemana, kui tema kakskümmend kuus eluaastat lubanud oleks. Samas – ega ta juuksed just päris nisama, asja ees, teist taga, hallid ohnud.

«Andestus, isand,» ütlesid poiss ja vanamees kui ühest suust, märkasid siis oma apsakat ja pöörasid pilgud maha.

«Kas teda kanderakse siin?» päris Yuruki, kui oli viivu järele mõelnud. «Kas külarahvas armastab Kishinet? On tal peret, sõpru?»

Tha sosistas, et poisi kõravad hakkasid nende sõnade juures tultitama, ja Yuruki aimas, mislaadi vastust oodata.

«Ega teda väga ei armastata,» vastas vanamees puiklevalt, siludes polve kohale vileldaks kulunud pütsiriet. «Poiss on oma ea kohta jliga talukas, kui nii saab öelda. Väleda keelega ka, sellega just samavannuste seas sõpru ei leia. Perelkond... nojah, mina tal olenigi – Kishine on mu vennatütre poeg. Vennatütar aga, eks ole, tema ja ülejäänud pere liikmed hukkusid sõja ajal.»

Yuruki noogutas mornilt. Täpsustusi ei ohnud vaja, ta teadis väga hästi, mis sõjast jutt, sest sellesama keerise tuuled olid tedagi kodust lahkuma sundinud ja viinud teele, kus ta kohtus praeguse keiser Sideno, keisriina Shisame ja hukatusse langenud Jo'ithaoga. Teele asudes oli Yuruki ise ohnud noor, ehkki mitte nii poisike kui Kishine praegu, ja temagi südant vaerasid toona tuhanded küsimused, millele laiaast maailmast vastuseid otsida. Ta oli päris mitmeid vastuseid ka leidnud, ehkki need ei ohnud ilalgi päris sellised, nagu ta alguses lootis või ihaldas.

«Poiss tuleks ehk pealinna viia,» sõnas Yuruki mõne vaikuseminuti järel. «Keisripalees või selle juures leiduks meistreid, kes üht-teist õpetada suudaks... kuid mina ei saa pealinna minna, paraku on mul see surma ähvardusel keelatud.» Ta pidas järgmise pausi, mille jooksul poiss ja vanamees paljutähenduslikke pilke vahetasid, nagu Tha muigamisi mainis.

«Auge üldse hakake endale midagi suurejoonelist ette kujutama,» nähtvas Yuruki nende mõtete aimates. «Ühesõnaga, Keisri linna ma poissi viia ei saa, aga võiksin ta kaasa võtta oma koduprovinssi Haigrjujärvele. Järvelinnas elab samuti mitu head ja tarka meest, kelle teadmistest tulu tõusaks. Haigrjujärvel võiks juba mõni usaldusväärne isik Kishine pealinna viia, kui vaja.» Yuruki peatus, et kuulata, mida vana mees tema plaanist arvas, kuid too ei lausunud silpigil.

«Nii on,» kõnatas Yuruki ebamugavust tundes. «Rohkemat ma pakkuda ei saa kui seda, et olen poistele kaitsjaks ja teeljühiks Haigrjujärveni. Õpetada ma teda ei oska, kui poiss just mõõgakunsti või viiulimängu vastu huvi ei tunne.»

«Isand Yuruki, kui saaksite seda teha, oleksin igavesi teie tänuvõlglane,» lausus vana mees tundeliguutusest hapral häälil. «Paremat ei julgeks ma loota,»

«Ja sina, Kishine?» uuris Yuruki, vanamehe sõnu ja talle meelevaldselt omistatud tiitlit ignoreerides.

«Palun, isand, palun luba mul kaasa tulla! Ma ei tee ilmasti tülil, kõnnin kiiresti, ei viirise ega söö palju ja ma võin tuld teha – isegi päris märgade puudega! Oskan haavu ravida ja sokke mõeluda ja...»

Yuruki tõstis käe, et poisi sõnadevoolu peatada.

«Kõik see on väga hea, aga ära mind liialgi isandaks kutsu. Minu nimi on Yuruki – või kui vaja, siis ka midagi muud –, aga isand ei ole ma ühtegi pidi ja sa ei pea mind teenima. Nõus?»

«Nõus, i-Yuruki,» hõiskas pois sõnujoovastuses.

Nii juhtuski, et Yuruki, kelle loost vaid vähesed teadsid täit tõtt, ja Kishine, kelle lugu oli alles algamas, asusid järgmisel hommikul varavalges teele. Koos nendega rändas Tha, kelle lugu oli vanem nii mõneski mäest, kuid kes seda see väga hästi ei mäletanud. Tunnike kõnniti vaikuses. Tha jättis kahejalgsed peagi maha ja lipsas puude vahel ühtesid või teisi jälgi ajama. Esialgu paistis Kishine üsna unisena, nagu ei oleks öösel üldse maganud – mis võiski vabalt nii olla –, kuid siis tuli päike välja ja kuldvas pisut liivase metsaree sooja valgusega üle. Poiss elavnes sedamaid, Yuruki kuulis, kuidas tema samm pikemaks ja kindlamaks muutus. Järgmiseks juhtuski see, mida Yuruki juba tund aega peljanud oli. Kishine hakkas küsimusi esitama.

«Yuruki?» alustas Kishine arglikult. «Kas sa... kas te rändate kogu aeg üksi?»

«Ma ei ole kunagi üksi.» Yuruki viipas metsa suunas, kuhu Tha luusima läinud oli. «Isegi mitte siin,» ta osutas oma oimukohale. Hetke pärast turtasas mees naerma. «See kõlas nüüd küll üsna totakalt.»

Poiss istis habelkult, kuid muutus samas taas tõsiseks. «Ma nägin küll. Teie vahel on nii palju... kõisi. Ma nimetan neid kõiteks. Aga ma ei mõelnud päris seda.»

«Njah,» tegi Yuruki rännukeppi keerutades. «Muidugi reisin ma vahel koos teiste inimestega, mõnikord sõidan kaupmeeste karavanidega kaasa ja muud sellist. Üldiselt aga – mulle meeldib omaette rännata, sest siis ei pea nätlema. Inimesed võivad imeli- kult käituda, kui nad sind kuidagi eriliseks või kuulsaks või ohulikaks peavad.»

«Ma tean,» pomises pois. «Aga sa... see tähendab, te ju oletegi kuulus ja ohulik?»

«Hmm,» mõnises Yuruki ja sügas kukalt. «Kuulus on lihtsat tüütü – umbes nagu pind peopesas, mis kogu aeg torgib. Ja kes meist ei oleks ohulik?»

«Kindlasti on mõned ohlikumad kui teised,» vaidles pois. «Teie näiteks – möögavõit- luses. Räägitakse, et olete võitmatu.»

«Pole sellist asja, nagu võitmatu,» torises Yuruki. «Kui sa vaid aimaksid, palju ma elu jooksul kere peale saanud olen! Pealegi... kuule... sa ei pea ka nii aupakklik olema – nagu eilegi ütlesin, ma ei ole isand ega tülil. Minuga võid vabalt rääkida.»

«Kes sa siis enda arust oled?» päris Kishine julgust saanuna.

«Rändmuusik, enamasti,» vastas Yuruki otsekoheselt. «Päritolult olen kiskekarjusest külapioss ja usu, et pärinen veel hullumast kolkaast kui see siin. Sündisin Musyjala külas – sügaval Haigrüjärve põhjameesades. Kena vaikne kohake.»

«Miks sa ära tulid?»

«Tema pärast,» osutas Yuruki taas oma meelekohale. «Sõja pärast ka. Astusin vaba- tahhtlikuna maavälke.»

«Kas sa siis kohastidki teda? Noh...»

«Johhaad?» ütles Yuruki välja nime, mille lausumiseks Kishine keel ei paindunud.

«Nojah, umbes nii küll. Me ei ohnud just sõbrad, rohkem nagu teekasasid. Kui järtele

möölda, siis tal vist ei ohnudki ühtki sõpra, ta hoidis kõigest alati emale. Alati omaette... kuigi – ega ta algselt peale veel täiesti segi ka ei olnud.»

Järgmised veerand tundi kõnniti vaikuses. Ilmselt seedis Kishine kuuldut ja otsis sõnu järgmiste küsimuste tarbeks ning Yuruki ei hakanud vabatahtlikult ka midagi jutusta- ma. Nügi oli ta hommiku jooksul pidanud valulikes mälestustes tuhmina märksa roh- kem, kui tervishuikust pidas. Püüdes mõtteid mõnusamatele radadele viia, ümises Yuruki kõndides lihtsat viisijupkeest.

«Kas sinul on sõpra?» katkestas Kishine tema jorutamise. Päris sellist küsimust ei ol- nud Yuruki oodanud.

«Ilkka,» kehtis mees õlgu. «Omal teel olen kohanud palju suurepäraseid inimesi ja mõnda neist võin õnneks ka sõbraks pidada.»

«Aga sulle meeldib üks rännata?» puuris pois edasi.

«Vähesed mu sõpradest on hingelt rändurid. Neil on kohustused, perekonnad – kõik see, mis teeb inimese patkseks.»

«Kas keiser on ka sinu sõber? Ja keisrinna? Sa ju rändasid koos nendega?»

Yuruki kõhatus. «Kuskohast sa neid küsimusi võtad?» imestas ta siis. «Vastused, jär- jekorras: ei, ei, jah. Rändasin nende kaaskonnas ja seda enne Haigrükeisri roonile tõu- su. Kuulusin isand Sisagi Sidoeno ihukaitse hulka, mind sidus temaga teenistusvane, mitte sõprus. Olin ju külapioss, pealegi palju rumalam kui sina, ja tema... noh, tema oli sindanud valitseja. Mässis mu ühe ligutusega endale sömne ümber.»

«Aga keisrinna?» päris Kishine kiuislikult.

«Ei,» teatas Yuruki kategooriliselt ja üsna järsult, rohkem teema ammendamatus kuulu- tamiseks kui vastuseks. «Võib-olla ma siiski ülehindasin su taiplikkust.»

«Vabandust,» pomises Kishine piinlikkust tundes.

«Elan üle. Aitab nüüd minust,» teatas Yuruki otsustavalt. «Räägi endast!»

Poiss kohmetus. «Minust ei ole eriti midagi rääkida.»

«Jama jurt! Igalühel on lugu, selle tee lugu, mida mööda ta käib. Kõigest on midagi rääkida. Sa ei pea, kui ei taha – *minu* ei noua, et urgitseksid mälestustes, mis on ehk hellad või lausa valusad...» Yuruki tegi paljutähendusliku pausi, «aga midagi naljakat on sinuga ikka juhtunud? Või mis?»

Kishine väjus mõttesse, niipalju kui Yuruki poisi muutunud sammurütmist ja hinga- misest välja lugeda oskas.

«Ära kiirusta, võid juhtumistest vabalt ka peale lõunat rääkida. Või homme.»

Paar tundi hiljem pöörasid rändurid rannikule viivalt teel ära väiksemale, otse mäge- desse tõusvale rajale. Yuruki just ei vaimustunud mõttest, et peab Kishine läbi lüüesile kuuluvate alade viima, ent üle mägede oli tee märkimisväärselt otsem. Parema meelega ei oleks ta isegi vaimude valdustesse jalga tõsnud, aga lõppude lõpuks oli viimases kok- kupuurest möödaks juba aastaid ja Tasakaal püsis vankumarult. Pealegi tuli varem või hiljem poisile selgeks teha, millised ohud teda lüüesee poolt ähvardasid. Arvestades Tha hinnangut, et Kishine võib Väes üpriski tugev olla, uskus Yuruki, et varem on parem.

Lõuna möödus üsna vaikselt ja Kishine ei reinud ainsarki katset oma naljaka loo rääki- miseks ega küsimud ka midagi Yuruki mineviku kohta. Endist viisi vaikides alustasid nad päevatee teist jalga, kohates mägrajal vaid mõnd üksikut teelist. Ounakoormat vedava talumehe käest sai Yuruki teada, et järgmine küla ei ole enam kaugel, jääb vaid paalt astu- des jõuavad nad kindlasti enne pimedat kohale.

Küla ei olnud just palju suurem eelmisest, Kishine kodupaigast, aga kohalik teemaja võinuks kuuluda mõne väiksema linna mljõosse. Tundus uskumatu, et sellises kauges nurgakeses nii palju teelisi käia võis.

«See on kaevanduste pärast,» lausus Kishine esimesed sõnad pärast lõunapausi. «Sealsed töölisel käivad sageli siin aega veemas. Ja karavanide mehed.»

«Imelik, et meile ühtegi karavani vastu ei juhtunud,» arvas Yuruki, kes oli taas ülle võtnud pimedat ja pisut kohmaka rändmuusiku maskeeringu. «Lähme, vaatame, kas siit majast teenistust ka leiab!»

Eelmisel õhtul osaks saanud tähelepanu tõttu arvas Yuruki paremaks, et Tha seekord metsa varjule jääb. Sedasi olid tundmatuks jäämise võimalused suuremad. Kishine pidi etendama rändmuusiku vennapoja ja abilise rolli ning Yurukit edaspidi onu Yapiks kutsuma.

Teemaja peremees lubas pillimehele ja tema abilisele lahkest söögipoolist ja peavarju ning avaldas kahetsuski, et majas külalisi vähevõitu.

«Kaevurid püüavad veel enne vihmade algust võimalikult palju maaki kätte saada. Vastu saab hooaeg läbi ja siis on teedel märksa rohkem liikumist – mõnel sellisel õhtul võiksite esimesise eest päris hea teenistuse saada, aga paistab, et te ei ole paigale jäämisest huvitatud?»

«See on kena pakkumine küll, aga poisi pärast pean enne talve Koopalinna jõudma,» laiskas Yuruki sundimatult, ise samal ajal viiulit lahki pakides. «Ei tahaks kuidagi külmal ja lumisel ajal teele jääda, mägede ületamisest rääkimata.»

«Muidugi-muidugi,» noogutas peremees ja pöördus sis jalle laudu pühkina. Teinud lumivalge lapiga paar-kolm hoogsat liigutust, pöördus ta uuesti Yuruki poole:

«Mägedes on õnneks kõik vagusi püsinud, vähemalt kevadest saadik juba. Meil oli siin pikalt rüü röövsaalkadega – selliste kõrloikajatega, kes aasate eest laagreis ülevaatajaks olid ja keiser Sidoeno käsu eest põgenedes lindprideks hakkasid... Aga nagu ma ütlesin, juba oma pool aastat on vaikne.»

Yuruki noogutas mõlilkult, tänas peremeest ja asus siis talle ette näidatud istmele saalinurgas.

Õhtu veeredes mängis Yuruki kõrtsi kogunenud külameestele pikalt ja kohusetundlikult, võitis alandlike tänu sõnadega vastu lihsta, kuid maisva õhtusöögi ja kamandas Kishine pärast einet voodisse. Et teemaja oli suur ja külalisi vähe, lubas peremees koshilistel lahkel peamaja lihtsamat sorti toas ööbida. Yuruki tänas meest põhjalikult, ent tuppa jõudes lasi kuuldavale pika toriseva monoloogi lämmatava ruumide kohta.

«Miks sulle toad ei meeldi?» julgus Kishine ühe küsimuse esitada.

«Palavuse pärast,» vastas Yuruki, nagu ohnaks põhjus päevasele. Ruumis ei olnud küll külm, aga mitte ka soojem kui hiliskevadisel varahommikul ning matrassile heitnud Kishine oli endale villase tekigi peale tõmmanud.

«Tubades on alati nii lambe ja umbne, see ajab mu hulluks. Aga mis teha, ei ole hea vastu punnida, kui inimesed tahavad lahked ja vastutulihkud olla. Pealegi, ega sinul vist midagi viisakal asemel magamise vastu ei ole?»

«Ega ole küll,» vastas poiss ja silistas hindavalt madratsit. «Üsna sama hea kui kodust!» kiitis ta, heitis siis pikali ja pöörras teekaaslastele selja. Mõne hetke pärast poiss juba magaski. Päev oli olnud pikk ja väsitav.

Järgmiselgei päeval ei kuulnud Yuruki poisi suust naljakat lugu – ega ka eriti midagi

muud. Tee ronis kogu aja sihikindlalt ülespoole ning ehkki poiss korralgei ei kaevanud ega viisenud, tegi Yuruki mimmeld puhkepause. Mehe teravale kõrvale ei jäänud märkamatuks väiksemalki muutused poisi jalaastes ja ta sai suurepäraselt aru, et lakkamatu mäkketõus noortest rändurit kurnas.

Tha ei viitsinud kahejalgsete rütmis lonkida ja jooksis metsas omi haake. Lõppude lõpuks oli tee veel üsna tee moodi ja Yuruki ei vajanud hundi abi, vähemalt otsestelt mitte. Koos veedetud aastate jooksul oli mees hingevonnalt mõndagi õppinud, seda ise tähelegei panemata. Vaimolendid, kelle hulka Tha tööpooldest mingis mõttes kuulus, oskasid tunnetada ümbrust kogu olemuse kaudu ning osa võimest oli aja jooksul Yurukile üle kandunud.

Õhtul peatusid teelised kiirevooluse oja ääres. Kishine tegi lokke üles ja Yuruki valmistas Tha toodud jänesest õhtusöögi. Ilm oli vaikne ja kuiv, tehes lageta taeva all ööhimise Yuruki arvates iseloomsaks.

Järgmise päeva jooksul mõeldusid nad kolmest eri kaevandustesse viivast teetsasist ja kohasid mitut pikka muulakaravani. Napid ajajatega vahetatud sõnad kinnitasid, et mägedes on kõik vaikne ja teed nii õhutatud, kui need kurstike ja järsakute kohal üldse olla saavad.

Rada ronis üha kõrgemale ning ajapikku hakkasid hõreda männimetsa puud madalamaks ja kiduramaks jääma. Üsna pea ilmus rännumeeste kõrvale tagasi ka Tha, kõrvad tähelepanelikult kikkis ja kuldseid silmad hoolikalt ümbrust uurimas. Inimtühjad mäed olid üheks lütsere lemmikpaigaks, kohaks, kus Leppel alusel kehtisid vaimude, mitte inimeste seadused. Et terve nahaga üle kuru pääseda, pidid rändurid maa pärisperemehe austama ja nende reeglitest rangelt kinni pidama.

«Täna jääme varem laagrisse ja homme ületame kuru,» teatas Yuruki paar tundi pärast lõunapausi. «Kishine, siin on lütsere alad – nägid neid kivi-tüdoleid tee ääres? Siin ei ole ettevaatus liias ning me peame vaime mõne ohvrianniga meeles pidama.»

Teednimehe õppipoisina tundis Kishine riitusi hästi. Yuruki mureses, et ehk liigagi hästi. Väe tundja kohalviibimine ei saanud vaimudele märkamatuks jääda ning poisi osalemine ohvritlrituses tähendas sama, kui täiest kõrtist kargjuda: «Näe, siin me oleme!» Kuigi... parem see, kui vaimudele salaja ligi hiilimist üritada.

«Kishine?» pöördus Yuruki veel korra poisi poole, kui too juba tekkidest ja mantlist asemel lebas. «Üks väga oluline asi: kui juhtud unes nägema, et lütsed sulle midagi pakuvad, siis ei tohi sa pakutut mitte mingi hinna eest vastu võtta. Mitte mingil juhul. Tha lubas su unenäguisid valvata, kuni mägedes oleme, aga sellegei pooldest – ära võta neil midagi vastu!»

«Hea küll,» lubas Kishine ebalevalt, saamata täpselt aru, miks Yuruki lihtsaid unenäguisid nii oluliselt pidas.

Nähtavasti täitis Tha valvurikohust hoolsalt, sest Kishine puhkus ei häirinud ükski ebaharilik unenägu ja poiss magas sügavalt terve öö. Sama ei saanud öelda Yuruki kohta. Kogu päeva oli ta tundnud, kuidas neid eemalt jälgitakse, ning õõpimetus lausa kihlas nähtamatuist silmapaardest. Lütsed ei võtnud kuju, ent luustisid laagrirpaga ümber, pannes iga viimse kui karvakese Yuruki ihul vastikusest püsti seisema. Juba aastaid ei olnud Lohemäel saadud haavad Yurukile haiger teinud, kuid nüüd tundis ta taas silma-koobastes hõõgumist, otsekuu kaja halastamatult leekidest, mis temalt kord ilmalvalguse röövisid.

Hommikuks oli Yurukil vastik peavalu, väsimusest rääkimata. Onnekombel ei tahtnudki Kishine juttu ajada ja nii sai mehe turtsakusest osa vaid Tha. Hunt ähvardas küll paaril korral torisejat omapäi jätta, kuid lõntsis siiski truult inimeste tempos, et aidata Yurukil teed jälgida.

Tõus kurrule võitis terve hommiku ja rada kulges pahatihriti järskude nõlvade või suisa kurnistike ning lõhede veerel. Küüturnäed ei olnud teab mis kõrged, aga need olid ääretult vanad. Ajahambad olid sakilisi tipppe halastamatult näinud, murendades kaljulahmakaid kruusaks ja saviks. Väikeingi väärtsamm reetlikul maastikul võis vallandada kiviaviini ja paisata ettevaatamatu teelise all ootavasse sügavikku.

Jõudnud kurrule, raja kõrgeimasse punkti, tegid rändurid puhkamiseks ja kerge eine võtmiseks peatuse. Yuruki kouks viiulikasti pealt laekas välja puntra palvelippe ja sidus need Kishine abiga selleks tarbeks püstitatud rihvade külge.

«Tundub, et siit ei ole ammu keegi läbi jäänud,» märkis Kishine, kui toiming ühele poole sai. «Kõik teised lipud on hinnus kulunud ja pleekunud.»

«Pisut veider,» arvas Yuruki «ehkki ega siitkaudu väga palju ei käidagi. Küüturnäed on salalikud.»

«Taan,» märkis Kishine pisut solvunud häälel. Muidugi ta teadis, ta oli terve elu Küüru varjus elanud.

«Asi ei ole selles. Vaevalt nädalapäevad tagasi läks väike salk keisri sõdureid külast läbi. Nad osisid emand Michiri käest lippe, et kurrule panna, aga neid ei ole siin – tunneksin lipud iga kell ära. Mõni päev enne sõdureid oli külas kaks kaupmeest muuladega, nemadki pidid mägedesse tulema ja hankisid lippe. Siin on kõik lipud vanad.»

«See on küll imelik,» nõustus Yuruki. «Raske uskuda, et keegi riskiks Küüru peal lippe panemata jätta. Ehk läksid nad mõnd teist teed?»

«Ei, päris kindlasti tahtsid siitkaudu tulla.»

«Ometi on kõik nagu ühest suust kinnitanud, et mäed on vaiksed,» mölgutas Yuruki. «Juhunuks midagi, läheks sõna varem või hiljem lihtvele. Nojah, eks tuleb ümbrust veelgi terasemat jälgida.»

Kurult laskumine ei olnud sinna romimisest just tingimata keigem, mis tõttu jäid rändurid taas varakult laagrisse. Tähtmata Thad kuhugi kütima lubada, tuli neil värske toiduta läbi ajada ja leppida kaasa võetud kuivade odarakkude ning kiisejuustuga.

«*Idsed on kuidagi vaiksed,*» märkis Tha, kui lihne söömaeg läbi sai. «*Poleks arvanud, et nad nii vaiksed olla suudavad. Ootasin saharvaid sõnu, solvanguid, ähvardusi, needusi – midagi... aga nad on lihtsalt vaik.* Ootavad ja vaatavad.»

Yuruki noogutas. Asjad ei klappinud – puuduvad lipud kurrul, Idsete vaikimine... Kõik haises salakavaluse ja pahanduse järele.

«Peaa paar tundi magama enne, kui pimedaks läheb,» ütles Yuruki mantlit lahri rullides. «Poiss, oled koos Thaga valves ega liigu siit laagriplatsilt vaksagi; Selge?»

«Selge,» vastas Kishine kuulekalt ja säutis end väikese lõkke äärde magavamalt istuma. «Tegelikult võiksin ju ööselegi natuke valves olla...»

«Kuss!», katkestas Yuruki poisist. «Mitte siin. Tasa nüüd!»

Möödusid mõned täiesti sündmustevärsed tunnid. Kishine hoidis lõket hooõumas ja kuulas mägede vaikust sellal, kui Yuruki magas ja Tha hääletu varjuna laagriplatsi ümber luusis. Vaevalt oli päike loojuda jõudnud ja taevakaar hämarduma hakanud, kui Yuruki ärkas ja poisist puhkama kamandas. Kõik oli ikka veel vaikne ja rahulik, vaatamata

Idsete rõhuvale kohalolule.

«*Nad ei ürruta niisama,*» teatas Tha. «*Idsete vaikimine on nagu loor, kate minu silmade ees. Nad varjavad midagi.*»

«*Neetud raiskokaht,*» urises Yuruki endamisi. «*Ma ei luba neil teda võtta.*»

«*Nii poisist kui sinu päraat loodan, et meil läheb see korda,*» märkis Tha süngelt. «*Vend, sa ei ole kivist. See, mis sul meeles mölgub, murraks su.*»

«*See, mis juhtus Jo ithaaga ei tohi italigi korduda.*» Yuruki pigistas käed rusikaisse. «*Teeksin kõik, et seda ära hoida, ükskõik, mis hinna eest.*»

«*Ilmselt teeksitki,*» nõustus Tha. «*sest oled parandamatu kangelane, valmis tegema õiget asja iseigi siis, kui see tähendaks su enda hinge hävitamist.*»

«*Jää vaati,*» käratas Yuruki hundile. «*Parandamatu lobanokk.*»

Südaöö oli vaevalt mööda saanud, kui Yuruki Kishine ütles äratas. Vaikimise märgiks nimetsõrme suul hoides nõkkas mees peega, andes märku, et pois on asjad kokku pakkis. Mingil põhjusel oli ta otsustanud keset ööpimedust teele asuda.

Poiss tegi nagu kästud ja järgnes vaikivale Yurukile, hoidudes kõigest hingest liigset müra tekitamast. Öö oli pilkselt must, taevast katsid pilved ning nagu Kishine mäletas, oli just sel ööl kuuloomise aeg. Yuruki võitis poisil käest kinni ja juhtis teda pimedusse mattunud mägirajal edasi. Paremas käes hoidis mees rännukeppi, kuid mitte nii, nagu rännukeppi hoitakse. Yuruki hoidis toigast, nagu hoitakse kasutusvalmis mööka. Kishine naeris enda üle sisimas – kuidas ta varem aru ei saanud, et kuulsal möögamehel oli pealmänha ohutu kaika sisse relv peidetud? Olukord oli poisist meelest küll omajagu hinnus, kuid sellegi poolest võimatult põnev.

Kõndinud umbes pool tundi, peatus Yuruki korraks ja näis ümbrust kuulavat. Kishinele tundus kõik vaikseks, ehkki ta tajus Väe tukstemist mägede soontes ning võimaldite kohalolu kõrgjal nende ümber. Ometi ei saanud ähvardus peituda üksnes Idsetes, sest Yuruki oli valmis mööka tõmbama. Idsete vastu ei ole möögast vähimatki kasu.

Vaevalt oli Kishine vaimolendist möelnud, kui nende teadvused poisist poole sirutusid. Liigutus ei olnud vaenulik, vähemal otseisel mitte. Idsed pakkusid midagi, midagi tumedat ja rasket, varalagast, mis tootas võimu ja turvalisust. Kishine põrkus tagasi – tal olid Yuruki sõnad meeles. Nüüd tahtis mees edasi minema hakata, ent Kishine ei liikunud paigast.

«*Nad pakkusid mulle midagi,*» sosistas poiss vaevukuuldavalt. Yuruki pöördus välikäetel ringi ning nüüd hoidisid mehe mõlemad käed mööka, valmis tera paljastama.

«*Ma ei võtnud seda vastu,*» puterdas Kishine veidi valjemal häälel, kui oleks tahtnud. «*Ausalt ei võtnud!*»

«*Hea küll,*» pomises Yuruki ja tema poos minetas osa ähvardusest. Üksnes Väelise pilgule nähtava valgussähvaku järgi mõisits Kishine, et mees osib hundilt tema sõnadete kinnitust. Poiss pöördus mõttes hundi teadvuse poole ja avas end Tha pilgu ees.

«*Ma ei võtnud andi vastu,*» kordas ta mõttes, teadmata, kas Tha tema sõnu ka päriselt kuuleb.

«*Hästi tehtud,*» noogutas Yuruki ja mehe vasak käsi lasi mööga lahri. «*Mitte mingil juhul ei tohi pakurut vastu võtta.*»

«*Nad...*» Kishine kõhatas hääle puhtamaks. Raske oli rääkida mehuga, kes hetke eest valmisust tal kõri läbi loikama. «*Nad pakkusid seda kui kaitset, turvalisust... et ma os-*

kaks end kaitsra.»

Yuruki noogutas mõlklult.

«Ihised ei valeta, kuid nad võivad tõde varjata. Vaimud pakkusid teadmisi Väe kohta, teadmisi, kuidas Väge kasutada. Kishine, sa ei tohi järele anda, sest lihtete teadmised ei ole inimestele mõeldud. Teadmised hävitaksid su sama kindlalt, nagu need viisid hukatusse Jo'ithao.»

«Sa tapaks mu enne, kui lubaks teadmisi kandes mägedest alla?» päris Kishine ja ta hääl värises pisut.

«Jah.» Yuruki vastus oli kuiv nagu liiv Adorini kõrbes. «Anna andeks, kuid seegi on tõde. On asju, millel ei tohi iialgi korduda lasta.»

Sugenes vaikus, mida katkestas vaid õõlindu kauge huige. Yuruki tahtis edasi minna, ent poiss ei liikunud ikka veel paigast.

«Kas töotaksid midagi?» küsis Kishine ootamatult kindlalt toonil. «Kui luban vaimude pakumisest keelduda?»

«Mis see oleks?» päris Yuruki ning tema olekusse sugenes taas kiskjalik valmisolek.

«Et jutustad mulle kõigest, mida Jo'ithao kohta tead.» Kishine seisis nü siirgelt ja kindlalt, kui vähegi oskas, ta ei tahunud millegagi välja näidata, et on vaid kolmteist aastat ilmas elanud hirmunud poisike. Ta ootas Yuruki vastust.

«Töotan.» lausus mees raskelt. «Kui mägedest alla saame, räägin temast kõik. Kuid lähme nüüd edasi, sest muidu ei pruugi me iialgi Küürult lahkuda. Need mäed ei ole ohutud.»

Järgneva tunni veetsid nad vaikides, laskudes reetlikul rajal nii kiiresti kui võimalik. Yuruki juhtis Kishinet ja poiss tegi endast parima, et mitte komistada ja järsakust alla pudeneda. Jähdedast õhuvoolust ja öiste häälte isearalikest kajast võis aimata, et nende vasakul käel ei ole muud peale pika kukkumise ning omamoodi oli poisil hea meelgi, et ei pea õõnsaks tegevaid kõrgusi päevavalges nägema. Võimatu teekond tundus kestvat igaviku, ent viimaks laienes rada pisut ja Yuruki andis peatumiseks märku.

«Me läheme veel veidi edasi, aga seda tuleb teha väga, väga vaikselt. Ei mingeid lohisevaid samme, ei mingeid veerevaid kivikesi ja mis peamine – mitte ainsamarki sõna!» Yuruki vaikses hääles kolas vastuvaidlemist väljastav käsk.

«Kuhu me läheme, kes meid jälgivad?» uuris Kishine.

«Mägedes peidab end röövlite salk ja meie Thaga läheme nende laagrisse.» andis Yuruki vastuse, millesarnast poiss just oodanud ei oleks.

«Laagrisse? Miks?»

«Liiga kaua on bandiidid Küürumägedes redutunud ja nüüd on röövlid teinud sobingu kaevurite ja vähemalt selle viimase küla rahvaga, kes nagu ühest suust kinnitavad, et mäed on ohutud. Teelised tõusevad paha aimamata kurule, otse kortloikajate käppade vahele. Sellele tuleb teha lõpp.»

«Miks meiega midagi ei juhtunud?» imestas Kishine.

«Meil vedas. Juba on sügis ja see kamp on oisustanud talvitada põhja pool Küüru. Küllap on neil siin lihtsam määkamatus jäädä, parem laagripilats või muud taolisi. Röövlid oleks meid homme rünnanud, kuid Tha tabas kaks luurajat ja salaplana tuli ilmsiks. Noh, nüüd ründame meie esimesena.»

«Kas röövleid liiga palju ei ole?» päris poiss kõheldes. «Minust ei ole ju mingit kasu.»

«Sind ma asjasse ei sega. Ära muretse, küll kõik läheb hästi, kui sa ainult tasa oled.»

Kishine oli tasa, ehkki ta Yuruki kavatsust täiesti sõgedaks pidas. Kogu tähelepanu vaiksusele koondades suutis poiss peaaegu hääletult liikuda. Ainnult et antud olukorras oli väga raske kogu tähelepanu ühele asjale koondada. Oli sel uskumatu pimedal melhel vihilkastis mõni lõhe peidatus, et ta nii enesekindlalt otse röövlipesa keskete jalutas? Võis suutis Tha Väge võitluses kasutada? Taolised küsimused muutkuvi kuhjusid üksise oosa, tehes vaiksusele süvenemise hirmus keeruliseks.

Lopuks andis Yuruki märku peatumiseks ja osutas ettepoole jäävale kaljurünkale. Kiviltahnakus oli keskelt poolteks ja sakiline lõhe pakkus päris head peidupaika.

«Roni sisse ja püsi vaugsi. Oleme otse röövlite laagri kohal.» sosistas Yuruki vaevakuuldavalt. Mees tõstis peiduurkasse varju ka enda kandami, jättes kätte vaid mõõka peitva rännukepi.

«Mida ma tegema pean?» päris Kishine sama vaikselt.

«Mitte midagi, lihksalt püsi tasakesi peidatus.» sisistas Yuruki, lükkas poisil lõhesse ja läinud ta oligi.

Kishine teritas kõrvu, ent ei kuulnud midagi peale tavaliste öiste häälte. Siis võitis ta südame rindu ja nihkus aeglaselt, kogu aeg vaiksusele mõeldes, lõhe teise serva. Nagu arvatud, avanes seal vaade röövlite laagripilatile – Kishine loendas viis hõõguvat lõkkaest. Palju mehi all orukatlas olla võis? Kolmikümmed? Viiskümmed? Rohkem ikka mitte, vastasel juhul olnuks lõkkeid enam kui viis. Mida Yuruki ometi kavatses, hiitlides sinna ussipesa, saatjateks üksnes mõök ja Tha...?

Tha tähendab pistoda, meenus Kishinele viimaks hundi nime tähendus. Poiss oleks närvilisusest peaaegu naerma turtstatanud, kuid suutis end siiski ohjata. Enesevalitsuse säilitamine oli ääretult oluline, sest lihtsed luurasid siinsamas, kõikjal tema ümber, valmis vähinagi nõrkuseilmingu juures uuesti pakkuma seda, mida mingi hinna eest vastu võtta ei tohtinud.

Mul pole nende teadmisi vajagi, mõles Kishine sapisel, lähem niisamngi hulluks. Vaimude plikude paine leevendamiseks suunas poiss tähelepanu laagripilatile. All vahtises õine rahu ja vaikus, miski ei viidanud, et tukuva karja hulgas luusivad hundid.

Kishine nägi Thad hubiseva valguskoguna ja Tha kadu muutus ka Yuruki nähtavaks. Meest ja hundi siduvad köitidud hiilgasid ja tüklesid ning Kishine oli kindel, et Yuruki kasutab kaaslase silmi ümbruse tajumiseks. Veel viivitasid õised hiiljad laagri serval – Kishine võis üksnes oletada, et valvurite kahjuritaks tegemiseks – ning siis liikusid juba miilavate lõkkeriingide poole.

Poiss vaatas ja tundis, kuidas kõht kui jänse veega täitus, muutes kogu siskonna külmaks ja raskeks. Yuruki oli mees, kes võis vastase tappa une pealt, lihtsalt niisama, herkelski kõhklemata või viivukski peatumata. Kui Kishine enne oligi kahelnud, siis nüüd tundusid kõik lood Ithaini isanda Aritha mõrvarimisest vägaigi toepärastena. Ja mine tea, ehk oli Yuruki samal viisil tapnud ka Jo'ithao, mis sest, et kinnitas vastupidi.

Hinge kinni pidades jälgis poiss all toimuvat. Kanaks ei võinud arstutõõ määkamata jääda, lõpuks pidi üks õhvet tegema häält ja liigutama, äratades mõne ärksama unega kaaslase, kes tõstaks häiret... Nii oligi. Ühe orupõhja kaikus loomalik röögatus, summani hirmunud mehe meeleheitlik hüüd. Kisa kestis kahe südameleõõgi jagu ja kakes siis nagu teraga raiutult. Kishine neelatas, mõeldes tolle nimetu röövlit jubeedale lõpule. Oli see Yuruki mõök või Tha kihvad, mis karje katkestasid? Oli röövlina elanud mees teesti ni väärutu, et talle taoline surm osaks san? Kishinel ei olnud aega selle üle kauem juurel-

da, sest ööd rebestanud karje oli teinud oma töö: laagriplats löi sipelgapesana kihama.

Keegi liikkas lõkkesse juurde puid ning tõusvad leegid valgustasid hirmunud ringi rapstavaid kogusid. Koige selle segaduse keskel riikisid külge kõrval edasi Yuruki ja Tha, liigutsed sihkindlad ja otsustavad. Veel mitme hingetõmbe jagu hukkasid nad kokkunud ja segaduses mehi; siis aga leidsid ellujäänud oma reivad ja asusid kaitsel. Hetkegi viivitamata söötis öudne paar koige tihedamasse meestesumma. Thal kihvad irevil ja mook Yuruki käes keerlemas nii kiiresti, et punaselt märga tera silmaga vaevu eristada võis.

Niikana, kui nad on paksumas, pole rõõvleil vihdkest kasu, taipas Kishine. Nii mõnigi mees oli nimelt vibu järelle haaranud, ent tihedas rüseluses ei olnud laskureil vähimalki võimalust ründajaid tabada. Juba taipas tõe keegi ka bandiitide endi hulgast ja karjus, et Yurukist ja hundist eemale tõmbutaks, ent võitlus oli meeste meelde hultunud, kaastlaste veri rõõvleil mõistuse viinud ning keegi ei teinud käsklustest välja.

Vaaramata õudusele, mida avanev pilt Kishines tekitas, vaatas ta nagu naelutatult, kuidas Yuruki surmava pöörisena läbi rüseleva rõõvlitõugu tantsis. Vastastena pidi ta olema hirmuäratav – pime, ent ometi kõljalale nägev, väsimatu kui tuul ja halastamatu nagu lohetuli. Mees, keda saatis hambuline deemon otse lupapanajate maailmast. Rõõvleil langes kui loogu ja aegamisi asendus meeste raev hirmuga.

Kishine surus käe suule, et mitte hüüatada. Nüüd, kui tapahimu õuduse ees taandus, kuulisid taplusesse viskunud mehed tahapoolle jäänud kaastlaste kasku eemale tõmbuda, et avada tee vibuküttide noolele. Nad püüsidki taanduda, ent Yuruki ja Tha püsisid meestel visalt kannul, päisates end ikka ja jälle rõõvlike hullka.

Ometi – lõputult ei saanud kohutav tants jätkuda. Kishine teadis, et ühel või teisel viisil leiavad vibukütid lõpuks ikka saatustliku võimaluse, et nooled teele saata. Hetkel, kui see juhtub, on Yuruki ja Tha juba sama hästi kui surmud. Kishine nägi ähvardavat ohu nii selgelt, nagu oleks kõik juba toimunud, ning pidi taas kõris karje alla suruma, sest juba vihiseski läbi õhu esimene suline summatooja, tabades Tha'd puusa. Hunt vingatas ja nii tema kui Yuruki sööstisid taas paigalt, kuid liiga aeglaselt. Laulis järgmine viburöör ning nool tabas Yurukit selja tagant õlga. Hambad hundina irevil, patkus mees edasi ja heitis end mõõga helisesdes taganeva rõõvlihaande ridadesse. Kiire liigutusega murtis Yuruki enda ja Tha ihust turritavad noolevarred ja võitles edasi, ent kui kauaks tal veel jaksu jätkus?

Kishine surus hambad nii kõvasti kokku, et see oli peaaegu valus. Nii Yuruki kui Tha saavad sögedas rünnakus kindlalt surma ja tema istub siin kivipraos nagu hiir urus; ainult vaatab ja väriseb. Hinges lõkendamas pettumuse ja viha leegid, nihkus poiss oma peiduurkas ettepoole, igatsetes emmal keevat võitlust nagu ööliblikas küünalaleeki.

Taas olid lüüsed kõljal Kishine tümber, lummaavad ja kohutavad ühneagu, ning nende käes helendas pääsemise võti. Oskaks ta vaid rakendada Väge, suudaks ta päästa Yuruki. Tha ja iseenda. Isegi töötaanud karistus ei peaks ta kartma, kui suudaks mägedes pulbitsevat jõudu ohjata... aga... Miski hoidis poisist tagasi, sikutas kuuehõlmast ja naksas käeseljast. Kishine taipas ehmatusena, et Tha oli saanud oma tahte teda peatama, hoiatama, paluma. Raskelt, väga raskelt keeras poiss ahvatlusele selja ja sunnas kogu tähelepantu, viimsegi vaimuõju ja meeleheitliku tahepingutuse alla, lahinguvälja poole.

Mõtted tulvasid läbi Kishine pea, kui ta püüdis leida lahendust, viisi Yuruki ja Tha aitamiseks. Midagi lihtsat ja tuttavat, midagi varjavat... Välgsaälvatusena sai kõik selgeks – vaja oli kareit, varju, mis pimestaks vibukütid. Sirutanud käed alla laagriplatsi

poole, sunnas Kishine kogu tahteõu lõketele. Vanaonu oli talle ammuilma õpetanud, kuidas tuld teha, milliseid puid valida, et lõke vähem suitsuks, ja milliseid taimi lisada, kui suitsu tarvis läks. Enamgi veel, Kishine võis süüdata lõkke ka koige märgemast punktist ja vända seda põlema ilma toosu ajamata. Ta tundis tuld, tundis hästi – ja tuli kuulias tema sõna.

Pingutusel ilmusid poisil palgele hõgipisad, ent ta ei pannud neid täheleegi. Kogu Kishine olemus klammerdus viie lõkkesame külge all katlakujulises orus. Ta kujutles, kuidas leegid madalamaks jäävad, kuidas hõõguvad puud hakkavad ajama paksu valglet toosu, mis karab uduloorina kogu sulatud oru. Öö on vaikne ja tuul ei pääse orukatlasse suitsu laiaili ajama ning vaine haarab kõik endasse. Kishine lasi neil piltidel silme ette kerkida, surus jalad tugevamini vastu mägist pinda, kus sügaval soontes nii magusana tukesle tohutu Vägi ja muutis end Väe tööriistaks.

Määratu jõud patkus läbi õblukese keha, pannes poisil värisema nagu kõrge palaviku käes, ent kort end Väele avanud, ei tahtnud Kishine peatuda. Ta sunnas kogu toore Väe alla lõkkesamele poole, pingutades iga keharakuga, et kujutluspilti reaalsuseks muuta. Üksteise järel tõusid lõkkesameist peened suitsuniidid, kasvasid jämedatks kõrteks ja põimusid, lateheisid ning pikeneisid nagu suitsust riie kangu telgedel.

Juba määsisid suitsulõimed Tha ja Yuruki endasse, peites neid vibuküttide pilkude eest, kuid Kishine ei peatunud. Ta lasi Väel voolata ning punus suitsuloori üha tihedamaks ja paksemaks, kuni tõesti terve orukatel tihket vinet täis sai. Alles siis lasi ta Väest lahti ja vajuus vaevukuldavalal ohates põlvil. Pea ja käed olid tinarasked ning öö surus tugevalt poisil silmle. Ta püüdis end kaljuprao seinetele toetudes püsti ajada, ent keha ei kuulunud sõna. Jõuetuna nagu nõõridest lõigatud marionett kukkus Kishine otseti kalgile kivipinnale ja rasked silmalaud vajusid kimni. Veel viimase teadvusekülliga tajus poiss, et lüüsed heitsid talle pikki pilke, ent lahkusid siis üksteise järel, kuni ta jäi külmalde mäeküljale täiesti ükski.

Sattunud tihke hingematra suitsuloori keskmesse, tegutsesid Yuruki ja Tha kiiresti ning otsustavalt. Paari hetkega võitlesid nad end oru kitsa väljapääsu juurde ning tõusid kiitruades kõrgemale. Seal, ahna pääsetee otsas jäid nad seisma ja võtsid terase ning kihvadelega vastu igathe, kel õnneistus lämmatavaast toosust välja rionda.

Kui mõõdunud oli juba nii palju aega, et all ei tohtinuks enam kedagi hinges olla, pöördus Yuruki rutakalt ringi ja kiirustas lõhnenud kaljurunka poole. Kishine lebas uduiniiskel pinnal täiesti liikumatuana, poisil käed ja palged olid sama külmad kui kivi nende all, ent tema süda löi. Hetkegi raiskamata haaras mees viiulikasti, vimmas kanni selga ning tõstis toosti sülele, ehkki pingutus tulojoana olahaava rebis. Tha juhatus vasakut tagajalgaga longates pimeduses teed õhutama ja varjatuma sopini ning aitas siis lõkkesmaterjali koguda.

Süüdanud väikesel lõkke, soojendas Yuruki tule paistel tekke ning määsis poisil tihedalt sisse. Viiulikasti varjatud laekast koukis ta välja punuti ravimaini, valas nahklähkris patta vett ning tõstis leotise leekide kõhale kuumenema. Samast peidlikust tõmbas ta järgmiseks välja väikesel pudelikesse vängelt lõhnavat vedelikku, nihkis ollusega immatund riiderbaga puhtraks tihke viskenoa musija tera ning tõmbas siis kiire liigutusega välja nooleotsa Tha puusast. Mees puhastas haava servad sama vedelikuga ning asetas sellele siis keedetud taimedest mähise.

Järgmiseks ravitses mees oma õlga, ehkki nooleotsa välja sikutamisel pidi Tha appi tulema. Kõrvetanud haava vedelikuga, surus ta sellele nutsaku taini ja jäi siis nõurutult

istuma.

«Neeud lugu.» pomises Yuruki enda ette. «Kurdaži ei ulatu seda kinni siduma.»

«*Poiss ärkab ja aitab Homme.*» kõlas Tha napp vastus.

«Homme.» nousus Yuruki.

Ta seadis veel Kishine jahedale laubale ravimtaimedest kompressi, asetaski poisi käetallasse lähkri leotisega ning säutis end haavatud olga vastu kivi surudes võimalikult muugaval istuma. Kurratud ihu kaebles une järele, ent Yuruki kasutas tulkaavat valu ärkvel püsimiseks. Mõni röövlinaegu võis orukatlast siiski pääsenud olla ning kuigi lapsed neid endisel viisil ei piiranud, ei tohtunud vanu vaime unustada.

Kishine ärkas varsti pärast pükseotusu. Unisena ningi kobades leidis poiss lähkri ning jõi mitu tubi söömu kibedavõitu leotist, püüdes samal ajal laisalt mõistatada, milliseid taimi jook sisaldas. Yuruki isus kogu aeg liikumatuna paigal, hoidis parema käega viga saanud olast kinni, kuid ilmselt ei maganud. Poiss aimas, et nii mees kui eemal lesiv hunt jälgivad teda pingsalt – kumbki ei teadnud, mis eelmisel ööl juhtus, või õigemini – mida ei juhtunud.

«Ma tegin seda ise.» ütles Kishine niipea, kui tundis, et ravimtaimed on mõjuma hakanud ja uimane pea vähehaaval selgineb. «Pöörasin litsesile selja ja oisisin midagi, mida ma tunnek, mida ma oskaks kasutada. Ma tunnen tuld. Tegin seda ise, ilma nende teadmisteta.»

«Sa tegid midagi suurt. Pääsitsid meie elud!» sõnas Yuruki vaikselt ja väsimult. «Pääsitsid meid ja tapsid need, kes orust välja ronida ei suutnud.»

«Mis?» hüüatas Kishine kohkunult. «Punusin tossust kaitte, mille varjus sina ja Tha põgeneda võisid... ma ei teinud midagi muud!»

«Jst, tossust.» noogutas Yuruki. «Lõikesuits ei ole udu, poiss. Nii tihkes vingupihves ei suuda ükski elusolend hingata.»

Kishine tundis, kuidas veri soontes justkui tardus. «Ma ei tahinud...» sosistas ta kahvatuna. «Ma ei tahtnud...»

Yuruki lasi olast lahti ja tõstis vanikimise märgiks käe.

«Peatu! Mõtle rahulikult! Ma ei taha, et sa end asjantult süüdistaks. Tahan vaid, et sa juhtunud mõistaks. Need mehed olid kurjategijad, seaduse eest jooksus olevad lindpriid. Minu mööga ja Tha hammaste läbi langes rohkem, kui suitsus surmuks lämbus. Neid, kel õnnesus orust üles ronida, ootasime raja lõpus meie... Siiski olid sinu teol ootamatud tagajärjed ja soovin, et sa praeguse hetke meelde jätaksid. Väge kasutades on ootamatud tagajärjed kerged tulena.»

Kishine vaikis ja vaatas oma õblukesi käsi. Poisi sõrmed värisesid kergelt.

«Tean, et tegelikkus on julm, ent tagajärgedele on vaja mõelda. Otsustada enne teegutsemist, kas oled nõus täit vastutust võtma.» Yuruki hingas sügavalt sisse ja surus käe jälle olale.

«Tegin seda kogemata, kuid sina...» kogeles poiss maha vaadates, «sa läksid laagrisse, kui nad magasid, ja tapsid paljud mehed keset und! Kui sa ei oleks orgu läinud, ei oleks ma ialgi... ialgi...» Kishine hääi karkes ning ta peitis näo kätesse.

«Ei oleks ialgi leidnud *omaa* teed Väe juurde?» küsis Yuruki tasa. «Said veelgi olulisema õppetunni, kui arvata oskad. Keeldusid tohtutu pinge all lüüsete pakutust, tõestades, et sul on puhas süda, et tahad omil jalul seistes iseseisvaid otsuseid teha. Ja veel – õppisid kasutama killukest Väge omal viisil, tuginedes ainult enda teadmistele, oskustele ja

tugevustele. Viimaks nägid ka, et Vägi on ettearvamatu instrument. Seda kõike õppisid vaid ühe öö jooksul.»

«Kuid mis hinnaga eest?» ahastas Kishine pead tõstmata.

«Andesta, kuid elu ongi järsk ja julm,» sõnas Yuruki juba lahkemal toonil. «Need lindpriid elasid aastaid surma mõistetuna ja mina täitsin üksnes seaduse mööga kohust. Kõigeimat karistust ei määratud neile mitte üksnes röövimise ja tapmise eest. Kishine, need mehed olid sissetungi ajal kaasajooksikud, kes töötasid Gromoyaki impeeriumi heaks orjalagrites. Iga sellise vääriru mõistis keiser Sidoeno ise surma, nõudes otsuse viivitamatud täidesaatmist. Need mehed olid niigi kaua jooksus olnud ja veelgi rohkem süütut verd oma hingedele kogunud. Nad tuli peatada. Meie teed ristusid ning minul tuli keisri käsk ellu viia.»

Kishine noogutas korra ja tõstis aeglaselt pilgu. Tema silmis helkisid pisarad, kuid ta püüdis mõista.

«Yuruki, *poiss nutab*,» kõlas Tha hääli etteheivavana mehe teadvuses. «*Oli see tõesti väjaltik?*»

Yuruki naeratas rõõmurelt ning grimass meenutas pigem hundi irvet.

«Näed, Tha, see hundinahas vaim, on minust inimlikum. Ta peab mu reguviisi julmaks, et sind sedasi otsustele ja tegudele lükkasin. Ometi usun, et regin õigesti, sest sulle, Kishine, on antud võimalus elada väga suurt elu ning käia radu, millelele vist keegi pärast vana Mukashi Yukoburat ei ole jalga tõstnud. Iga tee algab esimesest sammust ning vahel on vaja võmmu kuklasse, et seda sammum astuda. Pealegi – nüüd oled leidnud omaenda jõu ning lapsed ei ohusta sind. Vähemalt mitte endisel viisil.»

«Jah, õpetaja,» sõnas Kishine vaikselt, kuid juba rahulikult häälel.

«Oot, mis nüüd, poiss? Mina ei ole mingi õpetaja,» protesteeris Yuruki ja püüdis end siigemalt istuma ajada, kuid tardus äkilise valusõsttu tõttu paigale.

«Oled küll,» kinnitas Kishine. «Enk kõige tähtsam õpetaja, keda oma teel kohtan. Ühtesid ise, et saan just olulise õppetunni. Pealegi – ära unusta, et lühasid mulle juustada terve Jo ihao loo... kuigi see peab vist veidi ootama. Õpetaja, su haava on vaja ravida.»

«Ilmselt küll,» pressis Yuruki läbi hammaste. «Aga me räägime veel sellest õpetaja-asjast...»

Veidi hiljem oli Yuruki õlg oskustlikult õmmeldud ja kinni seotud ning mees rüüpas lähkrist kibedaks tõmmanud taimelootist. Kishine kükitas eemal Tha kõrval ja tohterdas hundi haava.

«Õpetaja?» pöördus Kishine pimedas mehe poole ja too võpatas nagu herilasesel nõelaluna.

«Mis?»

«Kas loberatsurid, see Sõsarikond, ei peaks mitte taoliste kurkaelele püüdmise ja karistamisega tegelema?» uuris poiss.

«Üldiselt küll,» noogutas Yuruki. «Need sindrid aga, halastagu neile Igavik, olid osavad. Kamp oli just piisavalt väike, et Sõsarikonna tähelepanu eest kõrvale hoiduda, ning peidupaik hea. Kuigi, ma usun, et midagi olid sõsarad ikkagi kuulnud – mäletad keiserlikku sõjajalga, mis mägedesse kadus?»

«Nii et Sõsarikond võib-olla kavatses röövleid karistama tulla?» uuris Kishine süütu häälel, ise pingalt taevakaart uurides.

«Võib-olla,» kostis Yuruki üsna tüdimalt, ent siis hüppas ühe ropsuga püsti. «Mida nüüd, Ilmapuu vägeva võra nimel?»

Tha vaiks tähendusrikkalt.

Ühe tillukese tasanliku pühkis ootamatu tuuleil, keerutades maast liiva ja isegei väiksemaid kruusakivikesi. Kishine taandus mitu head samm, sest tohtu öömust lohe ajas lennult küünislikel käpad õieli ja maandus otse ühele enduvalle kaljuulahmakale rändurite peiduurka ees. Kohutava eluka smaragdrohelist silmad piillesid kolme teeliste ning lohe suitevast suust tuli kuuldavale pahaendeline sisin.

«Ära Yasamile silma vaata,» pomises Yuruki. «Kuulisid või, Kishine, ära vaata lohele silma!»

Kirruka mingit muud pidepunkti otsides pööras poisss pead ja ta pilk tardus üleni valgesse rietatud naisel, kes nõtkete liigutustega lohe turjal alla romis. Poisi suu vajus lahti, sest üks imelugu teise järel osutus tõelisuseks. Naine astus lähemale ning Kishine ei saanud temalt enam silmi ära. Ilmuise ronkmustad, tugevasse hobusesabasse kinnitatud juuksed lehvitsid tuules, ta kandis seljal pikka vibu ja pungil nooletuppe. Naise lumivalge rüü rinnasisel lehvitas tibu sünkmust vapilind, legendaarne kolme jalaga vares...

«Poiss, ära jõllita keisrinnat!» sisises Yuruki üsna vihasele. «Pane suu kinni, Kishine, sa oled ebaviisakas! Põlvita!»

Ka Yuruki ise vajus mööगतупеle toetudes ühele põlvele ja langetas pea ning Kishine kiirustas õpetaja eeskujul järgima. Ainult Tha ei näidanud mingit alandlikkuse märki, lasti lihtsalt pea veddi viltu ja nihutas uudishimulikult tuult.

«Võite tõusta,» kolas keisrinna Shisame hääl kalgi ja käskvana. «Seisa ja räägi, mis hämaraid tegusid sa jälle toimetad, Yuruki? Ma nõuan selgust!»

Yuruki tõusis üsna aeglaselt ja vaevaliselt jalgele. Kishine tahnuks teda toetada, ent kartis, et võib õpetajale häbi teha.

«Rändan ringi,» vastas Yuruki ootamatu ülbusoga. «Kus vaja, seal viin täide keisri seadusi.»

«Ja vead lapsi lahinguväljale, nagu näha?» käratas keisrinna, silmis vihasädemed. Must lohe tema selja taga sisises tiigedalt.

«Laps oli võitluse ajal kenasti peidus,» vastas Yuruki kerge kummardusega.

«Hmh,» tegi Shisame põlglikult. «Joudsime mõne aja eest sinna orgu – Sõsar-konnale teatati, et sinkandis võivad röövlid redutada – ja leidsime eest hävingu ning surma. Mõõgahaavad ja puretud kõrd, hmm? Sellist käekirja ei kohta just sageli. Jätsin oma kaastlase oru lähümbrust kammima, ise aga lasin Yasamil jäljereia tules võtta. Kuid miks olid osad röövlid lämbunud?»

Kishine astus tahmatult sammukese tahapoolle. See veel puudus, et keisrinna lohesid käsutav keisrinna Shisame ise tema kohutavast teost teada saaks. Kes teab, mida keisrinnana Väest ja selle kasutamiseest üldse arvab...

«Kuulde nüüd, Shisame, ära hirmuta poisssi,» ütles Yuruki noomival toonil. «Kas sa oma laste juuresolekul ka niimoodi turtsud ja sisised nagu tige sisalik? Viimaseidki riismed aupaklikkusest või viisakusest olid õpetaja häälest hahitunud. Põrunud mees vibutas koguni näpuga valitsejana suunas!»

Valkkiire liigutusega haaras Shisame Yuruki õieli nimetisõrmest ja väänas nii, et mehe nägu valust krimpis tõmbus. Siis aga, Kishine suurimaks illatuseks, lasti keisrinnana mehe käe lahtri ja haaras ta roideid muljuvasse karakallistusse.

«Liiga ammu ei ole ma sind näinud!», õhkas Shisame viimaks, kui mehe jälle lahti lasi «Ja sa ei oska end üldse hoida, muudkui haavad sinu ja haavad seal...»

Yuruki kehtas kohmetult tervet õiga. «Eltu on keeruline. Ja teed käänulised, ent ootamatult, kuid ka rõõmsaid ristumisi tulvil.»

«On su haava õmmelda vaja?» uuris Shisame ja sirutas käed juba mehe kuuehõlma järele, kui too põikleva sammu tagasi astus.

«Pole tarvis, tänan väga! Pois, see tähendab Kishine, minu õpilane, õmbles juba kinni.»

«Oo, sul on õpipois?», uuris Shisame ja vaatas üsna lahkest Kishine poole. «Ei ole just sinu moodi... endale õpipoisid võtta, ma mõtlen.»

Yuruki kõhatas ja Kishine tundis, kuidas veri põsed õhetama löi. Kas keisrinna oli teda Yuruki pojaks pidanud?

«Kishine on tubli ja osav, sokutas end mulle õpilaseks nii, et ma arugi ei saanud,» sõnas Yuruki pisut uhkelele toonil. «Õpetan talle viiulit muidugi, mitte kaklemist,» lissas ta siis kiirustades.

«Ahah, jah, muidugi,» noogutas Shisame, kuigi üsna kahtlustavalt. «Aga mis nende lämbunud röövlitega ikkagi oli? Kuidas midagi toolist juhtuda sai?»

Kishine pidas hinge kinni. Yuruki oli valitsejannale juba korra valetanud, tema pärast. Ehk teeb õpetaja seda veel? Mitte mingi hinna eest ei tahnud pois, et tume saladus ilmsiks tuleks. Keisrinna ajas talle hirmu nahka.

«Ah jaa, sõge lugu,» rehmas Yuruki käega. «Tungisin koos Thaga laagrisse, sest vastasel juhul oleks nad meile järgmisel päeval ise kallale tulnud. Suurem osa röövlidest ma gas. Tapstine valvurid ja hiilistime edasi, aga lõpuks andis keegi häiret ning esimesed vingujad viskasid lõkkeisse varuks kogutud puid ja igasugust muud kätte juhtunud sodi. Saatuse tahtel olid oksad ja muu kraam illeelisest paduvihmast veel täiesti vertinud ning ajasid tohtuul kombel tossu. Oo oli aga nii tuulevaline, et ving jäi ümmargusse orgu lõksu ning need, kes mürgisest pilvest piisavalt kiiresti välja ei pääsenud, lämbusidki ära.»

Kishine sulges korraaks silmad, tänades õpetajat mõttes. Üleelele ei sadanud mitte mingisugust vihma, ega ka päev varem, ja Yuruki valetas keisrinnale suu sisse ainult selleks, et teda kaitsta. Hetke vältel näis Shisame kuulnud kaaluvat, ise Yurukit hindavalt piilides, ent noogutas siis ja ütles:

«Ja seda, mis juhtus nendega, kes püüdsid orust pääseda, ma juba nägin, tänan väga. Sinu suust kolas laagri ründamine lihtsana nagu lapsemäng, kuid ometi olid sedavõrd hooletu, et püüdsid ühe noole kinni...»

«Tegijail juhtub,» õhkas Yuruki vabandavalt.

«Kuidas sa õpipoisi eest hoolitseda kavatsed? Mis temast saama peaks, kui sinuga midagi tõsisemat juhtub?» päris Shisame taas tõredamalt toonil. «Yuruki, kui sa oled juba tema eest vastutusse võtnud, ei tohi nii mõtlematult kuhugi kaktusesse sõõsta! Vaata, et seda enam ei juhtuks!»

Yuruki langetas alistanult pea. «Minu sõna, auline emand.»

Keisrinna ja Yuruki lohiselid umbes tunnikesse, kuni Kishine emal taevalaotuses kuldset lohete tuules liiglemas nägi. Poiss hüüatas tahmatult, tõmmates ka keisrinnale tahlepanu lendmaole.

«Paistab, et mu kaastlane on valmis tagasi lendama,» märkis naine püsti tõustes.

«Tänane oli ootamatu, kuid rõõmstava kohtumine. Soovin sulle ikka ja alati häid teid, Yuruki, olgugi, et eelistad turmda õhtulikele mägnadadele.»

«Rõõm oli minupoolne,» ütles Yuruki soojalt. «Llusaid lende sulle,» ta viipas cemal kütitava lohe poole, «ja anna alandlikud tervitused üle ka tema kõrgusele.»

«Vaevalt küll,» turtatas Shisame üsna pliklikult. «Keiser Sisagi tervis on parem ilma sinu tervitusteta.»

Kishine jälgis, silmad ikka üllatusest ümmargused, kuidas keisrinna Yurukil kätt surus ja südamlilkult hüvasti jättis. Siis romis Shisame mängleva kergusiga tagasi oomustalohel turjale ja paari torni-ilina võimsa tiivalöögi järel ta läinud oligi. Koos Tha'ga jälgis poiss pikalt, kuidas lohed järjest kaugenesid, kaanedes viimaks tillukesteks täppideks horisondi kohal – kuldseks ja mustaks kübemeks laotuse arvanuses.

«Sellest,» alustas Yuruki, kui Kishine tagasi õpetaja kõrvale pöördus, «ei iitsata sa iial poolt silpigi!»

«Nii ei sina ja keisrinna siis ikkagi...» alustas poiss üsna öelal tooni, kuid ei jõudnud mõtet välja öelda.

«Vaiki, õnnetu, muidu väenan su ninaka mina peast!» käratas Yuruki, kuigi mitte just kurjalt. Ammuigi ei teinud ta ähvardust teoks – selle asemel hakkas mees naerma. Ta naeris südamest ja kaua. «Kõik, mis oli, juhtus ammu,» sõnas Yuruki viimaks. «Me olime üsna head sõbrad.»

Kishine jättis endale õiguse õpetaja sõnade tõele vastavuses kahelda, kuid ei öelnud rohkem midagi.

«Hakkame parem minema, ei tahaks kauemaks sija mägedesse jääda,» arvas Yuruki ning nad asusid taas teele.

«Õpetaja?» pöördus Kishine vanema mehe poole, kui nad õhnul lõkkelule ääres istusid. «Kuidas sa otsustad, millised teod ja tagajärjed on vastuvõetavad? Igalet vaenlasel sa ja ööpimeduse varjus kallale ei hiitlaks?»

«Hiilimine oli pigem strateegia kui anasi,» märkis Yuruki. «Meid oli siiski ainult kaks – või kaks ja pool – ligi neljakümne kalestunud röövlinao vastu. Oleks ma enda tulekust pasunatega märku andnud, võinuks kakulus pisut teisiti lõppeda.»

«Tahad, et ma alati mõtleks tagajärgedele...» pöördus Kishine algse küsimuse juurde tagasi. «Kuidas ma siis otsustama pean?»

Yuruki naeratas. «Nagu ma varemgi öelnud olen – seda ma sulle õpetada ei saa. Taolised otsused lähtuvad ainult sinust enesest, sinu olemusest ja hingest. Sellest, kes sa oled.»

«Kes ma olen?» ei andnud poiss alla.

«Esitaks oled sa Kishine, kolkaküla teadmamehe vennatütre poeg. Teiseks oled sa Kishine, minu õpipoiss. Kolmandaks oled sa Kishine, kes leidis oma Tee. Rohkemat ei oska ma hetkel öelda. Peale selle, et pea oma olemust alati meeles. Seda, kes sa oled, kes oled hetkel ning kelleks võid veel saada.»

«Ma võin saada Kishineks, kes otsib ja tallatab teadmisi Väe kohta,» mõlgutas poiss. «Võin koguda teadmisi, mille ees inimesed ei pea tagasi pötkuma. Võin õppida, et teised ei peaks niimoodi ekslema, nagu mina seda teinud olen...»

«...sest sa juba oled Kishine, kes leidis oma Tee,» noogutas Yuruki. «Võta mägedes juhtunut kui õppetundi, nagu sissejuhatus ja kokkuvõtet legendile keiser Jo'ithaost. Tema kaotas mineviku, poisi- ja noortikpõlve, isenda ja sellega ühes ka inimlikkuse, viimased

sidemed teistega. Elu lõpul pidas ta end millekski muuks, millekski enamaks – kuid ta eksis.»

«See on õht, mis ähvardab neid, kes on andekad, osavad ja silmapaisavad. Iial, mitte iialgi ei tohi unustada, kus on su kodu, kes su lähedased ja sõbrad. Jo'ithao arvas, et inimlikud tunded teevad nõgaks, kuid ta eksis. Sõbrade ja lähedaste nimel, koigi nendele nimel keda armastatakse, saadetakse korda vägevaimad kangelasteod. Siin,» Yuruki osutas poisil rinnale, «on peidus meie suurim jõud ja tõeline olemus. Hõia süda puhhana, mäleta ja armasta, ning su tee kulgeb õiges suunas.»

«Jah, õpetaja,» noogutas Kishine. «Arvan, et täpan nüüd. Kuid ma ei mõista kõike. Kas ründasid röövlite laagrit selleks, et minu südant järgi proovida? Et näha, milliseid otsuseid teen ja millise raja valin? Kas kuldagi lihtsamini ei oleks saanud...?»

Yuruki vaikis viivu ja sügas mõtlikult kukalt.

«Mõni teine minu asemel võinuks toimida teisiti. Minul aga on valikuid vähem, kui arvata oskad. Elu vormis noorest Yurukist sõduri ja salamõrtsuka. See pime mõõgamees, kes on minu minevik ja olevik, peab tegutsema kiiresti ja otsustavalt, sest nii on tema Tee seatud. Jah, need mäed olid sulle proovikiviks, nagu ka mulle. Thal oli õigus, kui ma pidanus su hukkama, siis hävitanuks see tegu mu hinge. Ometi langenus mu mõök lõhklematult, sest rada, millel mina astun, on jäänud ääretult kitsaks. Mõneti ehk tahsingi, et näeksid, mis juhtub nendega, kes ajaloo ja terve maailma kulgemist mõjutavate jõududega jäändavad. Üht ma tean, Kishine – sinugi rada ei saa lihtne ega lai olema.»

«Jah, õpetaja,» noogutas poiss ja suskas kuiva oksa lõkkelulle.

Kuskil kaugel, lugematute ajaloimede põimimiste ja hargnemiste uduses määramatu ses terendas Kishine enda Tee, alguses nii lai, looklev ja võimalustest tulvil, kuid lõpuks õige ahtake ning noolsirge. Noole teravikus ootas veel varjudest kaetuna tema tõeline eesmärk ning Kishine teadis, et peab sinna jõudma tervikuna, mäletades olnut ja nõus tudes tulevaga. Vahepeale jäi aga palju aastaid, kus valikud kergemad ja rada siledam.

«Yuruki?» pöördus Kishine uuesti õpetaja poole, kui oksake hõõguvaks süteks pudenenud oli. «Mõtleisin, et võiksid mulle viulimängu õpetada. Lõpuks – keisrinmale ei ole ilus valendada.»